જિંગલ જિંગલ ZAGMAG

Saturday, 07-11-2026

દિવાળી સ્પેશિયલ

દિવાળીનો ખરો પ્રકાશ

કિરીટ ગોસ્વામી

દિવાળીને હવે ગણતરીના દિવસો જ બાકી હતા. આખું ઘર રોશનીથી ઝગમગી રહ્યું હતું. નાનકડી નેન્સી ખૂબ જ ઉત્સાહમાં હતી. તે ટેબલ પર બેસીને ફટાકડા, નવા કપડાં અને મોંઘી ચોકલેટ્સનું એક લાંબું લિસ્ટ બનાવી રહી હતી.

તેના દાદાજી ચશ્માં સરખા કરતાં-કરતાં તેની પાસે આવ્યા અને પૂછ્યું- 'અરે વાહ નેન્સી બેટા! શેનું લિસ્ટ બને છે?'

નેન્સીએ હસીને કહ્યું- 'દાદાજી, આ તો મારી દિવાળીની શોપિંગનું લિસ્ટ છે! આ વખતે મારે સૌથી મોટા ફટાકડા ફોડવા છે, આખા ઘરમાં રોશની કરવી છે અને દોસ્તોને મોંઘી ગિફ્ટ આપવી છે. દિવાળી એટલે જ ધામધૂમથી ઊજવણી, ખરું ને?'

દાદાજી સહેજ મુસ્કુરાયા. તેમણે નેન્સીનો હાથ પકડ્યો અને કહ્યું- 'બેટા, તારી ઊજવણીની તૈયારી તો સરસ છે, પણ શું તને ખબર છે કે દિવાળીનો ખરો અર્થ શું છે?'

નેન્સીએ નવાઈ પામીને પૂછ્યું- 'ખરો અર્થ? એટલે શું દાદાજી?'

દાદાજીએ તેને શાંતિથી સમજાવતા કહ્યું- 'દિવાળી એટલે માત્ર ફટાકડાનો અવાજ કે મોંઘી વસ્તુઓ ખરીદવી એટલું જ નથી. દિવાળીનો ખરો અર્થ છે - પરિવારનો પ્રેમ, આત્મિયતા અને બીજાના જીવનમાં ખુશીઓનો પ્રકાશ ફેલાવવો.'

'બેટા, આ જ છે દિવાળીનો સાચો પ્રકાશ. જ્યારે આપણે આપણી ખુશીઓ અન્યો સાથે વહેંચીએ છીએ, ત્યારે તે બમણી થઈ જાય છે.'

આ સાંભળીને નેન્સી થોડી વિચારમાં પડી ગઈ. દાદાજી જાણી ગયા કે નેન્સીને આ વાત થોડી અલગ રીતે સમજાવવી પડશે. તેમણે કહ્યું- 'ચાલ, આજે આપણે બંને સાથે મળીને દિવાળીની ખરી ઊજવણીની શરૂઆત કરીએ.'

દાદાજી નેન્સીને લઈને રસોડામાં ગયા. ત્યાં નેન્સીની મમ્મી અને દાદીમાએ પ્રેમથી સ્વાદિષ્ટ મીઠાઈઓ અને ઘૂઘરા-ચેવડો બનાવ્યા હતા. દાદાજીએ બધી મીઠાઈઓ સુંદર બોક્સમાં પેક કરાવી. પછી તેઓ નેન્સીને લઈને શહેરની એક નાની સરકારી શાળાના મેદાનમાં ગયા, જ્યાં આસપાસના મજૂર પરિવારોના નાનાં બાળકો રમતા હતાં.

દાદાજી અને નેન્સીએ ત્યાં જઈને બધાં બાળકોને મીઠાઈના બોક્સ આપ્યા અને માટીના સુંદર કોડિયાં વહેંચ્યાં. મીઠાઈ જોતાં જ એ ગરીબ બાળકોના ચહેરા પર જે નિર્દોષ અને અદ્‌ભુત સ્મિત આવ્યું, તે જોઈને નેન્સીની આંખોમાં એક અનોખી ચમક આવી ગઈ. તે બાળકો ખુશીથી નાચવા લાગ્યા!

નેન્સીએ દાદાજીનો હાથ પકડીને કહ્યું- 'દાદાજી, મને મોંઘા ફટાકડા ફોડવાથી જે આનંદ થયો હોત, તેના કરતાં હજાર ગણો આનંદ આ બાળકોના ચહેરા પર સ્મિત જોઈને થયો!'

દાદાજીએ પ્રેમથી નેન્સીના માથા પર હાથ મૂક્યો અને કહ્યું- 'બેટા, આ જ છે દિવાળીનો સાચો પ્રકાશ. જ્યારે આપણે આપણી ખુશીઓ અન્યો સાથે વહેંચીએ છીએ, ત્યારે તે બમણી થઈ જાય છે.'

સાંજે જ્યારે આખો પરિવાર તેના ઘરે ભેગો થયો, ત્યારે નેન્સીએ પોતાના ફટાકડાનું લિસ્ટ બાજુ પર મૂકી દીધું. તેણે ઘરના આંગણામાં માટીના દીવા પ્રગટાવ્યા. રાત્રે દાદાજી, દાદી, મમ્મી, પપ્પા અને નેન્સી બધાએ સાથે બેસીને વાતો કરી, જૂની યાદો તાજી કરી અને અંતાક્ષરી રમી!

નેન્સી સમજી ગઈ હતી કે મોંઘા ફટાકડા, મીઠાઈઓ અને ભપકા કરતાં, પરિવારનો સાથે હોવો, એકબીજા પ્રત્યેનો પ્રેમ અને જરૂરિયાતમંદોને મદદ કરવી એ જ દિવાળીની ખરી ઊજવણી છે. ■

જંગલમાં દિવાળી આવી

જંગલનાં ખૂણે ખૂણે આજ
થઈ છે બહુ જ તૈયારી
દિવાળી આવી, દિવાળી આવી
સૌને લાગી પ્યારી પ્યારી.

હાથીભાઈ તો હરખાતા
સૂંઢથી ઘરની સફાઈ કરતા
કૂતરાભાઈ તો લાવ્યા રંગ
રંગથી ઘરને સજાવતા
મીઠાઈ, ફટાકડાની થઈ ખરીદી
સૌએ તૈયારી કરી સારી
દિવાળી આવી, દિવાળી આવી
સૌને લાગી પ્યારી પ્યારી.

શિયાળ તો લાવ્યું સૂતરી બોમ્બ
જંગલમાં ધડાકા કરવા મોટા
સૌએ હરખથી ગાગડી કાઢીને
ગેંડાભાઈએ બનાવ્યાં ગોટા
સિંહણરાણી સાડીને સેન્ડલમાં
લાગે બહુ ન્યારી ન્યારી
દિવાળી આવી, દિવાળી આવી
સૌને લાગી પ્યારી પ્યારી.

સસલાભાઈ તો થેલો ભરી
લાવ્યાં લક્ષ્મી, મીરચીના ટેટા
ટેટાના અવાજથી વાંદરાભાઈ
હૂપાહૂપ કરી રહેતા છેટા
સિંહ ને વાઘ પપપ ફોડતા
જંગલમાં એ તો પડતા ભારી.
દિવાળી આવી, દિવાળી આવી
સૌને લાગી પ્યારી પ્યારી.

આવી દિવાળી

આવી દિવાળી આવી દિવાળી આવી દિવાળી
હર્ષ, આનંદ,ઉમંગ ને મોજમસ્તીની આવી દિવાળી

ક્રોધ, ભય, મોહમાયા ને લોભની તમે કરજો હોળી
આવી દિવાળી આવી દિવાળી આવી દિવાળી

ભ્રષ્ટાચાર, વ્યભિચાર, વ્યસનોને ચાંપો દિવાસળી
માનવ માનવના મનમાં પ્રગટાવો સ્નેહની ધૂપસળી

હૈયામાં પ્રગટાવો દેશદાઝ, દેશપ્રેમની ફૂલઝડી
દિવડાઓની રોશનીથી મનની દુનિયા ઝળહળી

બાળકોમાં પૂરો દેશદાઝ,નીડર, નિર્ભયતાની રંગોળી
આતંકવાદ સામે લડવા નાતજાતની ના કરો ટોળી

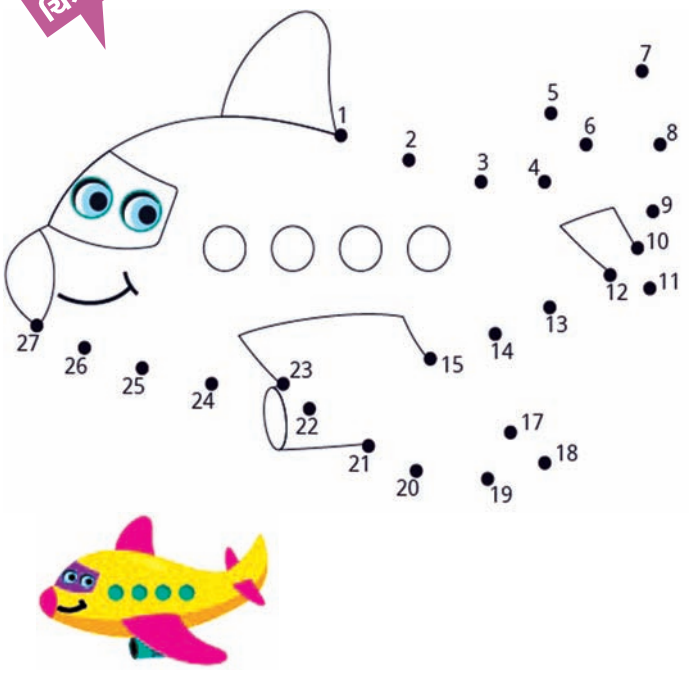
મા હિંદ કાજે, મા ભોમ કાજે વખને પીજો ઘોળી
હર્ષ, આનંદ, ઉમંગ, મોજમસ્તીની આવી દિવાળી

- કનુજી કેશાજી ઠાકોર 'કનકસિંહ'

ચિત્રમાં સુંદર રંગ પૂરો

ટપકાં જોડીને ચિત્ર પૂરું કરો

કહેવતોની કરામત

મિત્રો, અહીં કેટલીક કહેવતો આપી છે. બધી કહેવતો અધૂરી લખી છે તો નીચેના BOXમાંથી ગોતીને લખો.

(૧) દેશ ફરો, પરદેશ ફરો .....
(૨) હાથના કર્યા .....
(૩) થોડે નફે .....
(૪) ભણે ગણે તે લેખાં લખે ને.....
(૫) બેસવાની ડાળ .....
(૬) સસ્તું ભાડું ને .....
(૭) બાર ગાઉએ .....
(૮) દાઝ્યા પર ડામ ને.....
(૯) સૌ સૌના .....
(૧૦) નવો નિશાળિયો નવ દહાડા ને.....

(૧) ઘણું કરે તો દસ દહાડા, (૨) ન ભણે તે દીવો કરે, (૩) પડ્યા પર પાટું, (૪) સિદ્ધપુરની યાત્રા, (૫) ઘરમાં શેઠ, (૬) બોલી બદલાય, (૭) ભાગ્ય વિનાનો કૂદકો ભરો, (૮) કપાયનહિ, (૯) હૈયે વાગ્યા, (૧૦) બમણો વકરો

કહેવતોની કરામતનો જવાબ :

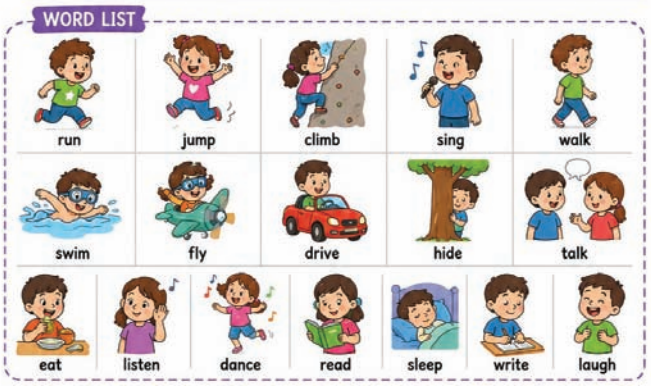
(૧) દેશ ફરો, પરદેશ ફરો, ભાગ્ય વિનાનો કૂદકો ભરો.
(૨) હાથના કર્યા હૈયે વાગ્યા.
(૩) થોડે નફે બમણો વકરો.
(૪) ભણે ગણે તે લેખાં લખે ને ન ભણે તે દીવો કરે.
(૫) બેસવાની ડાળ કપાય નહિ.
(૬) સસ્તું ભાડું ને સિદ્ધપુરની યાત્રા.
(૭) બાર ગાઉએ બોલી બદલાય.
(૮) દાઝ્યા પર ડામ ને પડ્યા પર પાટું.
(૯) સૌ સૌના ઘરમાં શેઠ
(૧૦) નવો નિશાળિયો નવ દહાડા ને ઘણું કરે તો દસ દહાડા.

ACTION VERBS
WORD SEARCH

Find and circle the words in the puzzle.

R	U	N	J	U	M	P	P	L	A	Y	Q
D	B	C	L	I	M	B	S	I	N	G	E
W	A	L	K	E	F	L	Y	D	R	I	V
S	W	I	M	X	J	H	I	D	E	K	B
T	A	L	K	L	I	S	T	E	N	G	O
E	A	T	M	D	A	N	C	E	Y	C	Z
S	L	E	E	P	R	E	A	D	S	U	N
W	R	I	T	E	L	A	U	G	H	G	O

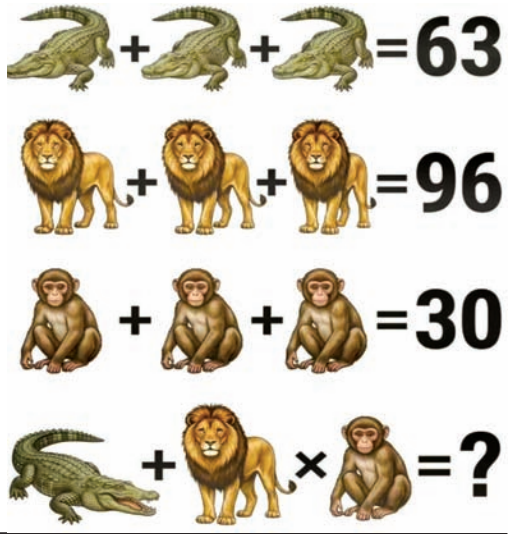
WORD LIST

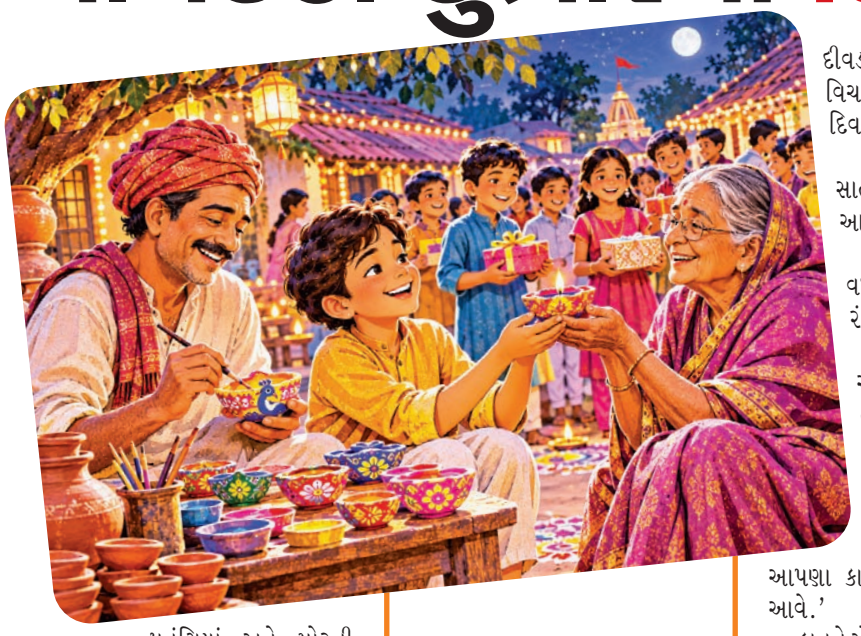
Spot 10 Differences

Can u Solve it !

દીવડાઓનું રહસ્ય અને નાનકડા કુંભારની દિવાળી

ગુજરાતના એક સુંદર ગામનું નામ હતું સુખપુર. ગામની ચારે બાજુ લીલાંછમ ખેતરો, આંબાનાં વૃક્ષો અને માટીનાં સુંદર ઘરો હતાં. ગામના લોકો સાદું જીવન જીવતા, પરંતુ એકબીજાના સુખ-દુખમાં હંમેશાં સાથે રહેતા.

દિવાળી નજીક આવતાં જ આખું ગામ રોશનીથી ઝગમગવા લાગતું. ઘરોની સફાઈ થતી, દરવાજે રંગોળીઓ બનતી અને બજારમાં મીઠાઈઓની સુગંધ ફેલાતી.

આ ગામમાં કાનુ નામનો અગિયાર વર્ષનો છોકરો રહેતો હતો. તેના પિતા ગોવિંદભાઈ કુંભાર હતા. તેઓ માટીના સુંદર દીવડા, રમકડાં અને બરણીઓ બનાવતા. કાનુને પણ પિતાની જેમ માટીનાં રમકડાં બનાવવાનો ખૂબ શોખ હતો.

એક દિવસ કાનુએ પિતાને પૂછ્યું, 'બાપુ, દિવાળીમાં લોકો આટલાં બધાં દીવડા કેમ પ્રગટાવે છે?'

ગોવિંદભાઈએ પ્રેમથી જવાબ આપ્યો, 'બેટા, દિવાળી પ્રકાશનો તહેવાર છે. દીવો આપણને શીખવે છે કે અંધકાર ગમે તેટલો મોટો હોય, એક નાનકડો પ્રકાશ પણ તેને દૂર કરી શકે છે.'

આ વર્ષે ગોવિંદભાઈએ દિવાળી માટે હજારો દીવડા બનાવ્યા હતા. પરંતુ બજારમાં રંગબેરંગી વીજળીના દીવડા અને સસ્તાં શણગારનાં સાધનો આવતાં લોકો માટીના દીવડા ઓછા ખરીદવા લાગ્યા.

દિવાળીને માત્ર પાંચ દિવસ બાકી હતા, છતાં દુકાનમાં મોટાભાગના દીવડા પડ્યા હતા.

પિતાને ઉદાસ જોઈને કાનુએ પૂછ્યું, 'બાપુ, આપણે આ વખતે કંઈક નવું કેમ ન કરીએ?'

'શું નવું કરીશું, દીકરા?'

કાનુએ પોતાના દફતરમાંથી એક ચિત્ર કાઢ્યું. તેમાં તેણે સાત રંગોથી રંગેલા સુંદર દીવડા દોર્યા હતા. દરેક દીવા પર ફૂલો, પતંગિયાં અને મોરની આકૃતિઓ હતી.

ગોવિંદભાઈ ખુશ થઈ ગયા. પિતા અને દીકરાએ સાથે મળીને સુંદર રંગીન દીવડા બનાવવાનું શરૂ કર્યું.

પરંતુ દિવાળીની આગલી સાંજ સુધી પણ ઘણા દીવડા વેચાયા નહોતા.

એ જ સાંજે કાનુને ગામના મંદિર પાસે જશોદાબા નામનાં વૃદ્ધ દાદી મળ્યાં. તેઓ ઉદાસ બેઠાં હતાં.

'દાદી, તમે અહીં એકલાં કેમ બેઠાં છો?' કાનુએ પૂછ્યું.

દાદીએ કહ્યું, 'બેટા, આ વર્ષે મારી પાસે દીવડા ખરીદવાના પણ પૈસા નથી. વિચાર્યું હતું કે જૂના દીવામાં જ દિવાળી કરી લઈશ.'

કોઈ બાળક મીઠાઈ લાવ્યું, કોઈએ અનાજ આપ્યું, તો કોઈએ પોતાના ખિસ્સાખર્ચમાંથી થોડા પૈસા બચાવ્યા. બધાંએ મળીને આ અભિયાનનું નામ રાખ્યું - 'એક દીવો ખુશીનો'.

કાનુ તરત જ દુકાને ગયો અને સાત સુંદર દીવડા લઈને પાછો આવ્યો.

'દાદી, આ તમારા માટે. આ વખતે તમારા ઘરમાં પણ સાત રંગોની દિવાળી થશે.'

જશોદાબાની આંખોમાં આંસુ આવી ગયાં. તેમણે કાનુના માથે હાથ ફેરવી આશીર્વાદ આપ્યાં.

ઘરે પહોંચીને કાનુએ માતાને આ વાત કહી. માતાએ પ્રેમથી કહ્યું, 'બેટા, દિવાળીનો સાચો આનંદ ત્યારે મળે છે જ્યારે આપણા કારણે કોઈના ચહેરા પર સ્મિત આવે.'

કાનુને એક સુંદર વિચાર આવ્યો.

બીજા દિવસે તે શાળાએ ગયો અને શિક્ષકને કહ્યું, 'સર, આપણે ગામનાં એવા પરિવારોની મદદ કરીએ જેમની પાસે દિવાળી ઉજવવાના પૂરતા પૈસા નથી.'

શિક્ષકને આ વિચાર ખૂબ ગમ્યો. તેમણે આખા વર્ગને આ અભિયાનમાં જોડાવા કહ્યું.

કોઈ બાળક મીઠાઈ લાવ્યું, કોઈએ અનાજ આપ્યું, તો કોઈએ પોતાના ખિસ્સાખર્ચમાંથી થોડા પૈસા બચાવ્યા. બધાંએ મળીને આ અભિયાનનું નામ રાખ્યું - 'એક દીવો ખુશીનો'.

ગામના સરપંચ અને વેપારીઓ પણ આ કાર્યમાં જોડાયા.

દિવાળીની સાંજે બાળકોની ટોળકી ગામના છેવાડે આવેલા ગરીબ પરિવારોનાં ઘરોમાં પહોંચી. તેઓ સાથે માટીનાં દીવડા, મીઠાઈ અને રંગોળીના રંગો લઈ ગયાં.

કોઈના ઘરના આંગણામાં રંગોળી બની, તો કોઈના દરવાજે દીવડા પ્રગટ્યા. બાળકો સાથે ગીતો ગાતાં અને હસતાં હતાં.

થોડા જ સમયમાં ગામના દરેક ઘરમાં ખુશીનો પ્રકાશ ફેલાઈ ગયો.

ગોવિંદભાઈ આ બધું જોઈ રહ્યા હતા. તેમણે કાનુને પાસે બોલાવ્યો.

'બેટા, આજે તું મને એક મોટી વાત શીખવાડી ગયો. દીવો માત્ર માટીનો નથી હોતો. સાચો દીવો તો એ છે, જે બીજાના જીવનમાં પ્રકાશ ફેલાવે.'

કાનુ હસી પડ્યો.

રાત્રે આખું સુખપુર ઝગમગી રહ્યું હતું. ઘરોની બહાર દીવડા પ્રગટ્યા હતા, આકાશમાં ચંદ્ર ચમકતો હતો અને બાળકો આનંદથી રમતાં હતાં.

કાનુએ પોતાના ઘરના આંગણામાં છેલ્લો દીવો પ્રગટાવ્યો. પવનનો નાનકડો ઝોકો આવતાં જ્યોત થોડી ડગમગી, પરંતુ બુઝાઈ નહીં.

તે દીવાને જોતાં કાનુને જશોદાબાનો ખુશ ચહેરો અને બીજા બાળકોનું હાસ્ય યાદ આવ્યું.

તેણે પિતાને કહ્યું, 'બાપુ, હવે મને સમજાયું કે દિવાળીનો સાચો પ્રકાશ ઘરની બહાર નહીં, આપણા હૃદયમાં પ્રગટે છે.'

ગોવિંદભાઈએ તેને પ્રેમથી ભેટી લીધો.

તે દિવસથી સુખપુરમાં એક સુંદર પરંપરા શરૂ થઈ. દર વર્ષે દિવાળીના દિવસે દરેક પરિવાર એક દીવો એવા ઘરમાં પ્રગટાવતો, જ્યાં ખુશીઓ અને પ્રકાશની સૌથી વધુ જરૂર હોય.

...અને આ રીતે નાનકડા કાનુએ આખા ગામને સમજાવ્યું કે પ્રકાશ વહેંચવાથી ક્યારેય ઓછો થતો નથી, પરંતુ અનેકગણો વધી જાય છે. ■

પિન્ટુની અનોખી દિવાળી

દીપક જગતાપ

દિવાળી દિવાળી પર્વ ક્યારે આવે એની કાગડોળે પિન્ટુ રાહ જોયાં કરતો. આ દિવાળીએ ભરપૂર ફટાકડા ફોડવાની જીદ લઈને બેઠો હતો.

દિવાળી આવતાં તેના ઘરમાં દીવા ચમકતા, રંગોળી શણગારતી અને મીઠાઈની સુગંધ ફેલાતી. પણને ફટાકડા ફોડવામાં પિન્ટુનેખૂબ જ મજા આવતી હતી.

એક સાંજે પિન્ટુએ મોટો અવાજ કરતો ફટાકડો બોમ્બ ફોડ્યો. 'ધડામ્...!' જાણે કોઇ મોટો બોમ્બ ફૂટ્યો હોય એમ મોટા અવાજથી આખું આંગણું કંપી ઊઠ્યું.પાસે રહેતી નાનકડી ટીકુડી ચકિત થઈને રડવા લાગી, પંખીઓ ડરીને ઉડી ગયાં , અને ઘરના વડીલ દાદાજીને કાનમાં દુખાવો થયો. પિન્ટુ ગભરાઈ ગયો.

દાદાજીએ તેને ખોળામાં બેસાડીને કહ્યું, 'બેટા, દિવાળી એટલે ફક્ત મોટો અવાજ નહીં, પણ પ્રેમ, પ્રકાશ અને સલામતીનો તહેવાર છે. મોટા અવાજવાળા ફટાકડા નાના બાળકો, પ્રાણીઓ અને બીમાર લોકોને ડરાવે છે... ઘણા વખતે તેમનો ધુમાડા હવા પ્રદૂષિત કરે અને અવાજ પણ નુકસાન કરે છે.'

પિન્ટુએ દાદાજીને પૂછ્યું, 'તો પછી આપણે દિવાળી કેવી રીતે મનાવીએ?'

દાદાજીએ હસીને કહ્યું, 'જો ફટાકડા ફોડવા જ હોય, તો નિર્દોષ અવાજ વગરના કે ગ્રીન ફટાકડા પસંદ કરવા. પણ એ પણ હંમેશા ખુલ્લા મેદાનમાં, ઘરના મોટા લોકોની સાથે, દૂરથી ફોડવા. ફટાકડા હાથમાં લઈને ક્યારેય ફોડવા નહીં. પાણી કે રેતીની ડબ્બી પાસે રાખવી અને સુતરાઉ કપડાં પહેરવા.'

પિન્ટુ એ આગળ પૂછ્યું, 'અને મીઠાઈઓ?'

વચ્ચે મમ્મીએ હસતાં હસતા કહ્યું, 'દિવાળીમાં મીઠાઈ ખાવાનો આનંદ તો છે, પણ વધુ પડતી મીઠાઈઓ અને ચોકલેટ ખાવાથી પેટ દુખે, દાંતમાં દુખાવો થાય અને તબિયત બગડી શકે. બજારમાં ઘણી ડુપ્લિકેટ મીઠાઈઓ વેચાય છે એ ન ખવાય. થોડી મીઠાઈ લેવી, ઘણું પાણી પીવું અને ફળો, મેવા તથા ઘરની સાદી વાનગીઓ પણ ખાવી.'

'દિવાળીમાં મીઠાઈ ખાવાનો આનંદ તો છે, પણ વધુ પડતી મીઠાઈઓ અને ચોકલેટ ખાવાથી પેટ દુખે, દાંતમાં દુખાવો થાય અને તબિયત બગડી શકે. બજારમાં ઘણી ડુપ્લિકેટ મીઠાઈઓ વેચાય છે એ ન ખવાય.'

પછી દાદાજીએ એક સુંદર વાત કહી, 'દિવાળીની રજાઓમાં ફક્ત ખાવાનું અને ફોડવાનું જ નહીં - કંઈક સર્જનાત્મક કાર્ય પણ કરવાની અલગ મઝા છે!'

પિન્ટુઅને તેના મિત્રોએ નક્કી કર્યું કે તેઓ હવેથી રંગીન કાગળ અને ફૂલોથી સુંદર રંગોળી અને આકાશ કંદીલ બનાવશે. માટીના દીવા શણગારશે અને ઘરને પ્રકાશથી સજાવશે. વૃદ્ધાશ્રમ કે પાડોશમાં રહેતા લોકો માટે નાની ભેટ અને શુભેચ્છા કાર્ડ બનાવશે. પરિવાર સાથે નજીકના સુંદર સ્થળોની મુલાકાત લેશે - બગીચો, તળાવ, મ્યુઝિયમ કે ઐતિહાસિક સ્થળ.

દર સાંજે પરિવાર સાથે વાર્તાઓ, ભજનો કે દિવાળીની રમતો રમશે.

આ વખતે પિન્ટુએ કોઈ મોટો અવાજવાળો ફટાકડો બોમ્બ ન ફોડ્યો. તેણે પિતાજી અને દાદાજીની સાથે, ખુલ્લા મેદાનમાં થોડા ગ્રીન ફટાકડા દૂરથી ફોડ્યા. પછી બધા સાથે દીવા પ્રગટાવ્યા, રંગોળી બનાવી અને પરિવાર સાથે આનંદ માણ્યો.

પિન્ટુએ ખુશીથી કહ્યું, 'આ વખતની દિવાળી ખરેખર સુંદર છે, કારણ કે અહીં ડર નથી, ફક્ત રમત, પ્રેમ અને ચમક છે!'

પિન્ટુએ આકાશ તરફ જોઈને કહ્યું, 'સલામત દિવાળી જ સાચી દિવાળી!'

અને ત્યારથી ગામના બધા બાળકો દિવાળીમાં ઓછા ધુમાડા, ઓછો આવાજ, વધુ દીવા, વધુ કલા અને પરિવાર સાથે ખુશી વહેંચીને તહેવાર ઉજવતા. ■

The True Joy of Diwali

Nainil J. Pandya

The city market sparkled with colourful lights as Diwali approached. Shops overflowed with sweets, lanterns and earthen lamps, while families hurried to finish their festive shopping.

Eleven-year-old Ram spent his Diwali holidays helping his father at their sweet shop. Across the street, a man named Mohan sold colourful paper lanterns and clay diyas from a small handcart. Every night, he tucked his belongings underneath his cart, spread a thin sheet on top and slept there.

"Everyone has different circumstances, son. We should try to understand people before making assumptions. We should always be grateful for what we have."

One evening, Ram noticed Mohan preparing to sleep on his handcart.

"Papa, why does Mohan uncle sleep on his cart every night? Doesn't he have a home?" Ram asked.

His father replied gently, "Everyone has different circumstances, son. We should try to understand people before making assumptions."

"I wonder why Mohan uncle has to sleep on his handcart. I wish everyone had a comfortable home to return to," Ram said innocently.

His father smiled. "That's a kind thought, Ram. We should always be grateful for what we have and help others whenever we can."

The next day, on the eve of Diwali, the market was crowded with shoppers preparing for the festival. Mohan was happily arranging his colourful lanterns and clay diyas on his handcart when a speeding motorcycle suddenly lost control and crashed into it. One of the cart's wheels bent, several lanterns were torn, and dozens of clay diyas shattered on the road. Before anyone could react, the motorcyclist sped away without stopping.

Ram immediately ran to his father. "Papa! A motorcycle has crashed into Mohan uncle's cart. Please come quickly!"

Ram and his father hurried over. Seeing the damage, other shopkeepers and passers-by rushed to help. Some collected the undamaged goods, while others cleared the broken diyas from the road.

"Are you hurt, Mohanbhai?" Ram's father asked.

"I'm fine, sir, but look at my cart and my goods!" Mohan replied sadly. "I don't know how I'll recover from this loss."

"I send money home for their expenses and my daughter's education. I sleep on my cart to save money on rent. I haven't celebrated Diwali with my family for five years. This year, I finally saved enough to visit them and promised my daughter I would be home."

Ram looked at the broken diyas. "Uncle, you worked so hard to arrange everything. How could someone cause so much damage and simply run away?" he asked.

Mohan looked at his broken diyas and torn lanterns, feeling helpless and miserable.

After making sure Mohan was safe, Ram's father asked, "Do you have family here in the city?"

"My wife and eight-year-old daughter live in a distant village," Mohan explained. "I send money home for their expenses and my daughter's education. I sleep on my cart to save money on rent. I haven't celebrated Diwali with my family for five years. This year, I finally saved enough to visit them and promised my daughter I would be home. Now, I may have to spend those savings repairing my cart and replacing my goods."

Ram felt a lump in his throat. "Uncle, your daughter must be waiting eagerly for you. We have to find a way to help you get home!" he said.

His father smiled. "You're right, son. Let's see what we can do together."

Ram's father immediately called a mechanic to repair the cart. He also bought most of Mohan's undamaged lanterns and diyas, paying him a fair price. Other shopkeepers joined in and purchased the remaining goods to support him.

Once the cart was repaired, Ram's father offered Mohan additional financial help to make up for his losses and cover his travel expenses.

"Now you can go home and celebrate Diwali with your family," he said warmly.

Mohan's eyes filled with tears. "Thank you so much for helping me. You have given me much more than money. You have given me the chance to keep my promise to my daughter and celebrate Diwali with my family. I will always remember your kindness," he said gratefully.

Ram hurried into the shop and returned with a box of sweets.

"These are for your wife and daughter, Mohan uncle!" Ram said cheerfully.

Mohan smiled gratefully and set off for his village, carrying the sweets and the happiness of a long-awaited reunion.

As Mohan left, Ram turned to his father and said, "Papa, I feel so happy that we could help Mohan uncle!"

His father smiled warmly and replied, "That's what makes our festivals truly special, son. The happiness we share with others makes our own celebrations even more meaningful."

That evening, as diyas glowed across the market, Ram felt happier than ever. Knowing that Mohan would finally celebrate Diwali with his family filled his heart with joy. For the first time, he understood that the brightest light of Diwali wasn't always the one that came from a diya or a lantern. Sometimes, it came from a simple act of kindness.

Moral

The true joy of Diwali lies in spreading kindness, helping those in need and sharing happiness with others. ■

The Midnight Monsters: Who's Afraid of the Dark?

Dear Uncle Fix-It,

I am Birva, a 14-year-old student in Class 9. I have a problem that I find rather embarrassing: I am terribly afraid of the dark! And I don't mean just dark, unfamiliar places. Even inside my own home, I feel frightened when the lights are switched off.

I cannot walk alone from one room to another if the lights are off. At bedtime, things that look perfectly normal during the day suddenly become scary. For example, clothes hanging behind a door sometimes look like ghosts! I also get the strange feeling that something is hiding under my bed and might suddenly come out and attack me.

The strangest part is that I don't even watch horror movies or scary television shows. Yet, these frightening thoughts keep coming back, especially at night. I have even tried chanting 'Om Namah Shivay' before entering a dark room, hoping it will make me feel brave. But somehow, my fear refuses to disappear! Why am I so scared of something as ordinary as darkness? Is there something wrong with me? And, most importantly, how can I overcome this fear?

Please help me switch off these scary thoughts!

- Birva

Dear Birva,

First things first: Relax! You are not living in a horror movie, there is no ghost waiting behind your bedroom door, and your bed is not secretly hosting a monster convention!

But jokes apart, I want you to know something important: There is absolutely nothing embarrassing about being afraid of the dark. Even grown-ups sometimes experience fear when they are alone in a dark room. So, you are certainly not the only one! Let's understand what is happening.

Why does darkness make us afraid?

Our brain is an extraordinary machine. One of its most important jobs is to protect us from danger. During the daytime, our eyes provide plenty of information about our surroundings. We can easily recognise a chair, a cupboard, a curtain or a pile of clothes.

But when the lights go off, our eyes cannot see things clearly. Our brain receives incomplete information and sometimes tries to fill in the gaps.

Is your bedroom perfectly safe during the day but suddenly turns into a haunted house at night? Do ordinary clothes, shadows and furniture begin to look frightening when the lights go off?

And guess what? It occasionally becomes a little too creative! A shirt hanging behind the door becomes a ghost. A curtain moving in the breeze becomes a mysterious creature. The space under your bed becomes a hiding place for imaginary monsters.

This happens because our imagination is working overtime. Psychologists sometimes describe this as a tendency to interpret unclear situations as threatening.

The more you think about something frightening, the more frightening it can become. If you repeatedly imagine a monster under your bed, your brain may start treating that imaginary possibility as a real danger.

This does not mean there is something wrong with you. It simply means your brain needs a little training to distinguish between imagined danger and actual danger.

Five tricks to defeat your midnight monsters!

Here is your personal mission to become the fearless commander of your bedroom!

1. Become a detective, not a frightened spectator: The next time your clothes look like a ghost, switch on the light and investigate. Walk closer and examine them. Touch the clothes. Move them around. You will discover that your terrifying ghost is actually your favourite T-shirt!

Do this whenever an ordinary object looks frightening. Gradually, your brain will learn not to panic at every strange shadow.

2. Start a darkness challenge: Don't try to become fearless overnight. Begin with something very small. Switch off your bedroom light but keep a dim night lamp on. Spend a few comfortable minutes in that setting. After a few days, try walking a short distance in a dimly lit room. Slowly increase the challenge as your confidence grows. This technique is called gradual exposure. It helps your brain understand that darkness is not automatically dangerous.

Remember, there is no competition here. Move at your own pace!

3. Give your imagination something better to do: Before sleeping, read a funny book, listen to soothing music or think about something enjoyable that happened during the day. You can also imagine yourself in a beautiful place: perhaps a beach, a garden or a magical kingdom where you are the superhero!

Avoid frightening stories and disturbing videos before bedtime. Even if you don't watch horror movies, some social media videos and spooky stories can influence your imagination.

4. Make your bedroom your happy place: Keep your room organised. Make sure your clothes are inside the cupboard instead of hanging behind the door. Keep a small night lamp near your bed if it makes you comfortable.

And about that mysterious space under your bed? Ask someone at home to check it with you once. After that, stop inspecting it repeatedly. You don't need to conduct a nightly monster census!

5. Don't fight your fear alone: Talk to your parents about what you experience. Tell them honestly how frightened you feel and ask them to support you while you gradually become comfortable with darkness.

If the fear continues for a long time, affects your sleep or stops you from doing ordinary activities, speak to a school counsellor or a mental health professional. They can teach you simple techniques to manage anxiety.

What about chanting 'Om Namah Shivay'?

There is nothing wrong with chanting a prayer if it gives you peace and comfort. It can become a lovely part of your bedtime routine.

However, remember that overcoming fear also requires understanding your thoughts and gradually changing your reactions. Don't feel disappointed if chanting alone doesn't make the fear disappear.

Your final mission!

Birva, I want you to remember one thing: Being brave does not mean never feeling afraid. Being brave means learning to handle your fear instead of allowing it to control you.

You don't have to switch off every light in your house tomorrow. You don't have to prove anything to anybody. Take small steps, celebrate every little achievement and be patient with yourself.

All the best, little warrior!

Yours cheerfully,

Uncle Fix-It ■

મધપૂડો

હાસ્યનાટક

જય જય શિવશંકર

‘પ્રભુ! તમે શંખ વગાડો છો ત્યારે અવશ્ય વરસાદ પડે છે, ખરું? પણ ત્રણ વર્ષથી તમે શંખ વગાડ્યો નથી. તમે શંખ વગાડવાનું ભૂલી નહિ જાવ શું?’

શંખ વાગવાની સાથે આકાશમાં પવન ફૂંકાવા લાગ્યો. વાદળ ઘેરાવા લાગ્યાં. જોતજોતામાં ધોધમાર વરસાદ પડવા લાગ્યો. ધરતીના લોકો રાજી રાજી થઈ ગયાં.

દેશમાં ત્રણ-ત્રણ વર્ષથી દુકાળ ચાલતો હતો. ધરતી તવાની જેમ તપતી હતી. વૃક્ષો સુકાઈ ગયાં હતાં. માણસો મરતાં હતાં.

ત્યારે જ આકાશમાં શિવ-પાર્વતીજી ફરવા નીકળ્યાં. પાર્વતીજી ધરતીના લોકોનું દુખ જોઈ શક્યાં નહિ.

તેમની આંખમાં આંસુ આવી ગયાં.

તેમ છતાં એક નવાઈની વાત એમણે જોઈ. એક ખેડૂત સુક્કી ધરતીને ખેડતો હતો. તેના બળદની દશા દયાજનક હતી. ધરતી સખત હતી. બળદનાં હાડકાં દેખાતાં હતાં.

પાર્વતીએ પૂછ્યું - ભગવાન! ત્રણ વર્ષથી વરસાદ પડ્યો નથી.

શિવજી કહે - અને બીજાં નવ વર્ષ સુધી પડવાનો પણ નથી.

પાર્વતીજી કંપી ગયાં. તેઓ કહે - તેમ છતાં આ ખેડૂત શું કામ ખેતી કરતો હશે?

શિવજી કહે - કામ કરવાની આદત ચાલુ રાખવા. જો દુકાળ દુકાળ કરી તે ખેતી કરવાનું ભૂલી જાય તો પાણી આવે ત્યારે પણ આળસ જઈ શકે નહિ.

હસીને પાર્વતી કહે - પ્રભુ! તમે શંખ વગાડો છો ત્યારે અવશ્ય વરસાદ પડે છે, ખરું?

શિવજી કહે - પડે જ છે.

પાર્વતી કહે - પણ ત્રણ વર્ષથી તમે શંખ વગાડ્યો નથી. તમે શંખ વગાડવાનું ભૂલી નહિ જાવ શું?

શિવજી કહે - શંખ વગાડવાનું તે કદી ભુલાતું હશે?

પાર્વતી કહે - મને તો લાગે છે કે તમે જરૂર ભૂલી ગયા છો.

શિવજી કહે - હું નથી ભૂલ્યો, નથી ભૂલ્યો, નથી ભૂલ્યો.

પાર્વતી કહે - તમે ચોક્કસ ભૂલી ગયા છો. લગાવો શરત. આવી જાવ.

શરતની વાત આવી એટલે શિવજીને પાણી ચઢ્યું. એ તો ભોળા શંભુ હતા જ. તેમણે તો જોશમાં આવીને વગાડ્યો શંખ જોરથી.

તેમને શંખ વગાડતા જોઈ પાર્વતીજી ખૂબ ખૂબ હસવા લાગ્યાં. કેમ કે શંખ વાગવાની સાથે આકાશમાં પવન ફૂંકાવા લાગ્યો. વાદળ ઘેરાવા લાગ્યાં. જોતજોતામાં ધોધમાર વરસાદ પડવા લાગ્યો.

ધરતીના લોકો રાજી રાજી થઈ ગયાં.

ત્રણ વર્ષથી તપેલાં લોકો વરસાદમાં દોડી આવ્યા. નાના મોટા સહુ નાચવા અને કૂદવા લાગ્યા.

ધરતી ઉપર આનંદનું સામ્રાજ્ય વ્યાપી રહ્યું.

શિવજી આ દ્રશ્ય જોઈ બાઘા બની ગયા. પોતાના ભોળપણ ઉપર જાતે જ હસી પડ્યા.

પાર્વતીજીની ચાતુરી તેઓ જાણી ગયા. પણ પાર્વતી ઉપર તેઓ નારાજ થયા નહિ. તેમણે પાર્વતીને ધન્યવાદ આપ્યા.

તેમણે કહ્યું - સ્ત્રી ખરેખર દયાની દેવી છે. પાર્વતી! તેં તારી દયાથી ઘડીભરમાં પૃથ્વીને નવ વર્ષના દુકાળમાંથી બચાવી લીધી.

નીચે ધરતીના લોકો ખુશી આનંદમાં ગાતા હતા. ■

સિંહ હતો એ માનવ

સોહનલાલ પાઠક

‘અમારી આઝાદીને માટે પથ્થર બની રહેતા એ ગોરાઓ તમે તો સો સો વાર ભારતની માફી માગશો તો પણ તમારું પ્રાયશ્ચિત નહિ થાય.’

સોહનલાલ પાઠક. એ નામ સાથે વીરતા વરેલી હતી. ૧૯૧૦ની આસપાસમાં સોહનલાલ સિંહ તરીકે ઓળખાતો હતો. ૧૯૧૦માં તેણે જાતે શીખ રેજીમેન્ટમાં નોકરી કરી હતી અને ધીરે ધીરે લશ્કરને ગોરી સરકાર માટે તૈયાર કર્યું હતું.

૧૯૧૪માં તેણે બ્રહ્મદેશના લશ્કરને ગોરી સરકાર સામે ઉશ્કેરી મૂક્યું અને ગોરાઓની એ સરકાર સોહનસિંહથી એટલી તો ડરી ગઈ હતી કે એક માનવીને પકડવા આખું લશ્કર રોક્યું.

સોહનલાલ પકડાયો. ગિરફતાર થયો, તેને ફાંસીની સજા થઈ!

ફાંસી વખતે ત્યારના ગોરા લાટે જાતે જ હાજર રહીને કહ્યું - ‘સોહન! તારા બ્રિટિશ સરકાર સામેના ગુનાઓ માફ નહિ થઈ શકે તેવા છે. તેં દેશ અને વિદેશમાં અમારી વિરુધ્ધ બળવો ઉભો કર્યો છે, છતાં જો તું માફી માહતો હોય તો હું અત્યારે તારી સજા રદ કરાવવા તૈયાર છું.’

સોહનલાલે છાતી કાઢીને કહ્યું - ‘લાટ! માફી મારે નહિ તમારે માગવાની છે, કેમ કે ગુનો તમે કરી રહ્યા છો. માનવ જાતનો ગુનો. બીજી પ્રજાને ગુલામ રાખવાનો ગુનો. અમારી આઝાદીને માટે પથ્થર બની રહેતા એ ગોરાઓ તમે તો સો સો વાર ભારતની માફી માગશો તો પણ તમારું પ્રાયશ્ચિત નહિ થાય.’

‘એને ફાંસી દઈ દો.’ જોરથી ગર્જના કરીને લાટે બૂમ પાડી.

મોહનલાલે હસતે ચહેરે પોતે જ દોરડું ખેંચ્યું. પોતાના ગળામાં ભરાવ્યું અને મારાઓને હુકમ આપ્યો - ‘ખેંચો.’

ગોરો લાટ ત્યારે પરાજયથી પરાસ્ત થઈ પગ ઠોકીને બોલી ઊઠ્યો - ‘સિંહ હતો, સાચે જ એ સિંહ હતો.’ ■

બહાદુર સસલો

જાગૃતિ 'નિર્મોહી'

એક જંગલ હતું. જંગલમાં અલગ અલગ પ્રાણીઓ રહેતાં હતાં. જગ્ગુ સિંહ અને જગી સિંહણનો પરિવાર પણ જંગલમાં રહેતો હતો. રસુ રીંછ, વેની જિરાફ, હની હરણ સાથે ભાવુ સસલાનો પરિવાર પણ રહેતો હતો.

જંગલમાં રહેતાં બધાં પ્રાણીઓ હળીમળીને રહેતાં હતાં. એકબીજાને મદદ કરતાં હતાં. સિંહ રાજાજી બધા પ્રાણીઓનું ધ્યાન રાખતા હતા.

દિવાળીના દિવસો આવ્યાં. પ્રાણીઓને નજીકના ગામની લાઈટો જોઈ જંગલમાં લાઈટો લગાવવાનું મન થયું હતું.

બધા વાતો કરે પણ કોઈ રાજાજી સામે જઈ ન શકે. વેની અને જગી સારા મિત્રો હતા. વેનીએ વિચાર્યું જગ્ગુ સિંહ પાસે ન પહોંચાય, પણ જગીને હું વાત કરું તો એ રાજાજીને મનાવી લેશે.

વેની જિરાફ ઊંચી ડોકે જગી પાસે પહોંચ્યું. વેનીએ જગીને કહ્યું, 'બાજુના શહેરમાં લોકો દિવાળી ઉજવે.એ જોઈને આપણાં બાળકોને દિવાળી ઉજવવી છે.'

જગી સહેજ નવાઈ સાથે બોલી, 'દિવાળી? એ શું? એમાં શું કરવાનું હોય?'

વેની જિરાફ બોલ્યું, 'દિવાળી અમાસના દિવસે આવે. ઘરની સફાઈ કરવાની, નાસ્તા બનાવવાના, રંગોળી કરવાની, ફટાકડા ફોડવાના, નવાં કપડાં પહેરવાનાં...'

ત્યાં રાજાજી આવ્યાં. એમણે પૂછ્યું, 'કેમ છે વેની? કંઈ તકલીફ છે?

વેની કહે, 'ના, ના, કંઈ તકલીફ નથી. એમ જ આવ્યો હતો.'

જગ્ગુ સિંહને જોઈ વેની જિરાફ તો ડરના માર્યા ત્યાંથી ચાલવા માંડ્યું.

ત્યાં ઉછળતો કૂદતો ભાવુ સસલો નીકળ્યો. વેની જિરાફને જોઈ ઊભો રહી ગયો અને પૂછવા લાગ્યો, 'કેમ તમે અહીંયા?'

વેની જિરાફ બોલ્યું, 'ભાવુ, તેં બાજુના શહેરની રાત્રે રોશની જોઈ?'

ભાવુએ કહ્યું, 'હા,એ તો દિવાળીની તૈયારીઓ કરે.'

વેની જિરાફ બોલ્યું, 'આપણા બધા બાળકોને દિવાળી ઉજવવી છે. એટલે રાજાજી ને વાત કરવી હતી પણ મને તો એમણે જોઈને ડર લાગ્યો.'

ભાવુ સસલો બોલ્યો, 'સમજી ગયો!'

ભાવુ વેની જીરાફ ફરતે ગોળ-ગોળ ફરતો જાય અને મોટે મોટેથી ગીત ગાતો જાય -

'આવો, આવો દિવાળી કરવા આવો.
બાળકોની સાથે તમે માતા-પિતા આવો.
મીઠાઈઓ ખાઈને ફટાકડાની શેર સળગાવો.
ભેગા મળીને નવો તહેવાર મનાવો.'

ભાવુનું ગીત સાંભળી જગ્ગુ સિંહ અને જગી સિંહણ બહાર આવ્યા. તેઓ બંને ગીત સાંભળી ખુશ થઈ ગયા હતા. જગ્ગુ સિહે કહ્યું,' ભાવુ મસ્ત ગીત ગાતો હતો. આ બધું શું?ક્યાં જઈ આવ્યો?'

ભાવુએ કહ્યું,'રાજાજી દિવાળી છે એટલે મીઠાઈઓ, કપડાં અને ફટાકડા લઈ આવ્યો.

જગ્ગુ સિંહે ભાવુની વાત સાંભળી પૂછ્યું, 'તું દિવાળી ઉજવવાનો?' ત્યાં વચમાં જગી બોલી,' મારે પણ દિવાળીનો તહેવાર ઉજવવો છે.'

જગ્ગુ સિંહ ખડખડાટ હસ્યો. વેની જિરાફ જગ્ગુના હસવાથી ખૂબ ડરી ગયું. ભાવુ સસલો બે ફૂલાંગ પાછો જઈ ભેગો હસવા લાગ્યો. વેની જિરાફ તો ધ્રૂજવા લાગ્યું હતું. ભાવલો ભાગી જશે... નક્કી મારું આવી બનશે...

ત્યાં તો જગ્ગુ સિંહે વેની જિરાફ પર હાથ મૂકી કહ્યું, 'ચાલો...ચાલો... આપણે દિવાળી કરીએ.'

વેનીના જીવમાં જીવ આવ્યો. ભાવુ સસલો રાજાની 'વાહ! વાહ!'માં જગ્ગુ સિંહ અને જગી સિંહણની આસપાસ નાચતો કૂદતો ગાવા માંડ્યો-

'આવો આવો રાજા રાણીજી,
સાથે લઈ આવજો મામા મામીજી.
તૈયારીઓમાં લાગી જઈએ વેનીજી,
જંગલમાં સૌએ દિવાળી કરશુંજી.'

ગાતાં ગાતાં ભાવુ સસલો અને વેની જિરાફ ત્યાંથી નીકળી ગયાં. વેની જિરાફ કહે, 'ભાવુ તું ન આવ્યો હોત તો હું તો ડરનો માર્યો મરી જાત.'

ભાવુ કહે, 'બહુ ત્યાં જવું નહિ. આપણે દિવાળીના કામમાં ધ્યાન રાખવાનું.'

વેની જિરાફ તો ભાવુની સમજ અને બહાદુરી જોઈ ખુશ થઈ ગયું હતું. એના કારણે જંગલમાં દિવાળી થવાની હતી. ભાવુની દેખરેખ નીચે દિવાળીની તૈયારીઓ શરૂ થઈ. જંગલના ઝાડે-ઝાડે રોશની ગોઠવાઈ હતી. વેની જીરાફ અને હની હરણ રંગોળી પૂરવા લાગ્યાં.

દિવાળીની રાત્રે જગ્ગુ સિંહ અને જગી સિંહણ સાથે મોતી વાઘમામા અને લેલી વાઘણમામી આવ્યાં. બધા બાળકો સાથે ભેગાં થયાં હતાં.

જગ્ગુ સિંહે બધાને શુભકામના આપી. પ્રદૂષણ વિનાની દિવાળી અંગે સૂચના આપી.

ભાવુ સસલાએ બાળકોને તારામંડળ સળગાવી આપ્યા. રસોઈ છે કોઠીના ફુવારા અને ચકરડી ફેરવી. હની હરણે સપ્તરંગી ફુવારા છોડ્યા.

અવાજ નહિ અને બહુ ધુમાડા નહિ એવી રીતે દિવાળી ઉજવાઈ ગઈ. જગ્ગુ સિંહ અને જગી સિંહણે સૌને ભેટ આપી. આમાં મુખ્ય મહેમાન તરીકે ચિલ્લુ વાંદરાભાઈ આવ્યા હતા. એ પત્રકાર હતા. એમને ખૂબ મજા આવી.

બીજા દિવસે નવા વર્ષે બધા નવાં નવાં કપડાં પહેરીને આવી ગયાં. મોં મીઠું કરી નવા વર્ષની શુભેચ્છાઓ પાઠવી. વડીલોને પગે લાગ્યા. સૌ સાથે જમ્યા. બાળકો દોડતાં જાય અને મોજથી ગાતાં જાય-

'દિવાળી આવી, દિવાળી આવી,
ફટાકડાને મીઠાઈ લાવી.
નવા મજાના કપડાં લાવી,
આનંદ સાથે ખુશીઓ લાવી.'

જંગલનાં પ્રાણીઓની દિવાળીનો સંદેશ ચિલ્લુ વાંદરાભાઈએ દૂર દૂર સુધી પહોંચાડ્યો. સૌએ મોજથી દિવાળી કરી અને ખાધું, પીધું ને રાજ કીધું. ■

Reading Room

Continued from page 11

dress or behave differently.

What should children learn from this book?

Be kind to newcomers: Never make fun of someone because they speak differently or come from another country.

Respect different cultures: Every culture has its own traditions, food, language and values. Differences should be celebrated.

Never lose hope: Difficult beginnings do not necessarily mean unhappy endings.

Value your family: When everything else changes, family can become your greatest source of strength.

Be patient with yourself: Learning a new language or adjusting to a new environment takes time. Making mistakes is perfectly normal.

Final Words

Inside Out & Back Again is a beautiful reminder that home is not just a place; it is also the people, memories and experiences we carry with us. Its sequel, When Clouds Touch Us (2023), continues Hà's journey two years after her arrival in America. As of November 2026, no major film or television adaptation of the book has been released.

This is a wonderful book for children because it teaches them something that textbooks cannot always explain: to understand another person's struggles, we must first learn to see the world through their eyes. ■

આપણા સ્વાતંત્ર્ય નાયકો

વિશ્વેશ્વર

વિશ્વેશ્વર લાહોરના વતની હતા. લાહોરની બધી કોલેજનાં સભ્યોએ મળીને સ્ટુડન્ટ્સ યુનિયન નામની એક સંસ્થા સ્થાપી હતી. વિશ્વેશ્વર તેનાં સભ્ય હતા. આ સંસ્થાનું નિર્માણ ભગવતીચરણ વોહરાની પ્રેરણાથી થયું હતું. પછીથી તેનો હિન્દુસ્તાન પ્રજાતંત્ર સંઘમાં વિલય થઈ ગયેલો. વિશ્વેશ્વર હિન્દુસ્તાન પ્રજાતંત્ર સંઘમાં પણ એટલા જ સક્રિય રહ્યા. તેઓ બહુ સ્ફુર્તિલા યુવક હતા. એક વૃક્ષ પરથી બીજા વૃક્ષ પર વાંદરાની જેમ કૂદી જતા. તેમની આ સ્ફુર્તિ જોઈને ભગવતીચરણ તેમને બુલેટ (ગોળી) કહીને બોલાવતા. ચંદ્રશેખર આઝાદે તેમને દિલ્હી બોલાવીને ગાડિયા ધાડમાં સામેલ કરેલા. પરંતુ દિલ્હી તેમને માફક ન આવ્યું. પાછા લાહોર આવતા રહ્યા. લાહોરમાં ભગવતીચરણનું બોમ્બ પરીક્ષણમાં મૃત્યુ થતાં પોલીસની નજરથી બચવા ધર્મપુર ભણી નાઠા. તેમણે ખરું પરાક્રમ ગુરુદાસપુરમાં ખાનબહાદુર અજીજ પર હુમલો કરવામાં બતાવ્યું. ખાનબહાદુર કાંતિકારીઓના આકોશનો ભોગ એટલા માટે બન્યો હતો કે તેણે ભગતસિંહના મામલામાં તપાસ કરી હતી. તેને કારણે જ ભગતસિંહ, રાજગુરુ અને સુખદેવને ફાંસીની સજા નિશ્ચિત બની હતી. ખાનબહાદુરને તેના કુકર્મનો બદલો આપવા ૧ ઓક્ટોબર, ૧૯૩૦ના રોજ વિશ્વેશ્વર, ધન્વંતરી અને ટહલસિંહે તેના પર ગોળીબાર કર્યો. દુર્ભાગ્યે ખાનબહાદુર બચી ગયો. ત્રણે કાંતિકારીઓ ધરપકડથી બચવા નાઠા, પરંતુ મહિના પછી વિશ્વેશ્વર અને ટહલસિંહ પોલીસના હાથે ઝડપાઈ ગયા. પોલીસની આખી ટીમ હતી જ્યારે સામે પક્ષે બે જ કાંતિકારીઓ. એમાંય પિસ્તોલ તો બંને વચ્ચે એક જ હતી. ટહલસિંહે પોતાની પિસ્તોલથી પોલીસ પર ગોળીબાર કર્યો, પરંતુ એ નિશાન ચૂકી ગયા. ઊલટાના પાછળ ઊભેલા પોલીસના હાથેથી એ પકડાઈ ગયા. વિશ્વેશ્વર સાવ નિશસ્ત્ર નહોતા. તેમની પાસે એક ચપ્પુ હતું. પરંતુ પિસ્તોલધારી પોલીસની ટીમ સામે ચપ્પુનું શું ગજું? વિશ્વર હાથમાં લઈને પોલીસની સામનો કરવા સજ્જ થઈ ગયા. તોયે સામેથી ચેતવણી મળી, 'ચપ્પુ ફેંકી દે. નહિતર ગોળી ચલાવવામાં આવશે.' જવાબમાં વિશ્વેશ્વરે બહાદુરી બતાવતાં કહ્યું : 'કાંતિકારીઓ ક્યારેય પોતાનું શસ્ત્ર ફેંકતા નથી.' આટલું કહેતા તેઓ ચપ્પુ સાથે પોલીસ પર હુમલો કરવા ધસી ગયા. એમને એમ હતું કે કમ સે કમ પોતે એકાદ પોલીસની તો લોથ ઢાળતા જશે. પરંતુ એમનું ચપ્પુ કોઈના શરીરમાં ખૂંપે એ પહેલાં એમના શરીરમાં એક પોલીસની ગોળી ખૂંપી ગઈ. થોડીવાર તરફડ્યાં મારીને એમણે ત્યાં જ પ્રાણ છોડી દીધા. વધુ એક ફૂલ ભારતમાતાનાં ચરણોમાં સમર્પિત થઈ ગયું.

વિશ્વેશ્વર, ધન્વંતરી અને ટહલસિંહે તેના પર ગોળીબાર કર્યો. દુર્ભાગ્યે ખાનબહાદુર બચી ગયો. ત્રણે કાંતિકારીઓ ધરપકડથી બચવા નાઠા, પરંતુ મહિના પછી વિશ્વેશ્વર અને ટહલસિંહ પોલીસના હાથે ઝડપાઈ ગયા. પોલીસની આખી ટીમ હતી જ્યારે સામે પક્ષે બે જ કાંતિકારીઓ.

- જિતેન્દ્ર પટેલ

વોશિંગ મશીનમાં કપડાં કેવી રીતે ધોવાય છે ?

કપડાં ધોવા માટેનું વોશિંગ મશીન તો તમે જોયું જ હશે. એક મોટી પેટી જેવા યંત્રમાં પાણી, સાબુ કે ડીટર્જન્ટનો પાવડર તેમજ કપડાં નાખી દો એટલે એ મશીન આપોઆપ કપડાને સાબુ લગાડી ચોળી, નીચોવી અને સુકવી પણ આપે. આ બધુ તેમાં કઈ રીતે થાય છે તે જાણો છો ? બહારથી સામાન્ય પેટી જેવું લાગતુ વોશિંગ મશીન વજનમાં ખૂબ ભારે હોય છે કારણકે તેમાં કપડાને ઝડપથી ફેરવવા માટેની મોટર અને પાણીના નિકાલ માટે અનેક નળીઓ હોય છે. આખું મશીન વીજપ્રવાહથી ચાલે છે. મશીનની ઉપરના ભાગે જુદી જુદી સ્વીચ હોય છે. જે આપણી અનુકૂળતા પ્રમાણે કામ કરે છે. ધોવા માટેની કપડાની સંખ્યા, પાણીનુ પ્રમાણ વગેરેના પ્રમાણમાં જુદી- જુદી ક્ષમતામાં તે કામ કરે છે. સાબુવાળા પાણીમાં પડેલા કપડાને આ મશીન ઝડપથી ચક્કારે ઘૂમાવે છે. એટલે કપડાં ચોળાય છે. અને તેમનો મેલ છૂટો પડે છે. થોડીવાર આ પ્રક્રિયા ચાલ્યા બાદ મશીનમાંનું પાણી નિકાલ થઈ જાય છે. અને મશીન ફરીથી ભીના કપડાને ઘૂમાવે છે. કે જેથી રહ્યુ સહ્યુ પાણી પણ નીકળી જાય તે પાણી નીકળી ગયા પછી ફરીવાર ઘુમાવવાથી કપડાં અર્ધા સૂકાઈ જાય છે જેને બહાર કાઢ્યા બાદ થોડી વાર સૂકવવાની જ જરૂર રહે છે.

આમ વોશિંગ મશીન ગૃહિણીઓના પરિશ્રમ અને સમયનો બચાવ કરે છે. વોશિંગ મશીન અનેક પ્રકારના હોય છે અને દરેકની રચના અને કાર્ય પદ્ધતિમાં થોડો ઘણો ફેર હોય છે. પરંતુ તમામ મશીન એક જ સિધ્ધાંત પર કામ કરતાં હોય છે.

મીણબત્તીની જ્યોતનું વિજ્ઞાન

વીજળીના બલ્બની શોધ પહેલા રાત્રે પ્રકાશ મેળવવાનું મુખ્ય સાધન મીણબત્તી હતી. મીણબત્તીની પ્રકાશ આપતી જ્યોતનું અનોખું વિજ્ઞાન છે. ગરમીથી મીણ પીગળે અને દિવેટ મારફત ઊંચે ચઢી સળગે અને જ્યોત બને. મીણ બળે છતાંય કેટલુંક મીણ રેલાઈને ફરીથી જામતું જાય.

મીણબત્તીમાં પીગળેલું મીણ વધુ ગરમી મળતાં વરાળ બને છે. મીણની આ વરાળ અન્ય ગેસની જેમ જ સળગે છે. તે ઓક્સિજન સાથે પ્રક્રિયા કરી કાર્બન ડાયોક્સાઈડ છૂટો પાડે છે. આ ગરમીને થર્મલ એનર્જી કહે છે. રસાયણમાં સંગ્રહ થયેલી ઉર્જા આપણે મેળવીએ છીએ.

મીણબત્તીનું મીણ પીગળીને સળગે ત્યારે ઓક્સિજનનો પૂરો ઉપયોગ થતો નથી. અને તેમાં હવા પણ ભળે છે. ધીમે ધીમે સળગતા મીણના સૂક્ષ્મ કાર્બન કણો ફેલાય છે. આ કાર્બન કણો ગરમીને કારણે પીળો પ્રકાશિત રંગ ધારણ કરે છે જે આપણને પીળી જ્યોત સ્વરૂપે દેખાય છે અને પ્રકાશ આપે છે. આમ મીણબત્તીની જ્યોત મીણ નહીં પણ કાર્બનના પ્રકાશિત કણોની બનેલી છે. ફાનસ, કેરોસીન કે તેલના દીવા પણ આ રીતે ધીમે ધીમે દહન થઈને પ્રકાશ આપે છે. પ્રકાશ એ થર્મલ રેડિએશન છે.

પ્રાચીન ટેકનોલોજીની અદ્‌ભૂત ઘડિયાળ : પ્રાગ ઓર્લોજ

વહાણવટાના વિકાસ સાથે તેને ઉપયોગી અનેક સાધનો પણ વિકસ્યા. ૧૫મી સદીમાં વિવિધ પ્રકારના ભૌમિતિક સાધનો ઉપરાંત ઘડિયાળો પણ બનતી. આ બધી વસ્તુઓ ચોકસાઈપૂર્વક કામ તો કરે જ પણ દેખાવમાં સુંદર અને કલાત્મક બનતી. ઈ.સ.૧૪૧૦માં બનેલી પ્રાગ ઓર્લોજ ઘડિયાળ ટેકનોલોજીનો ઉત્તમ નમૂનો છે. ઝેકના પાટનગર પ્રાગ ખાતે આ ઘડિયાળ આવેલી છે અને વિશ્વપ્રસિધ્ધ છે.

પ્રાગ ઓર્લોજને એસ્ટ્રોનોમિકલ ક્લોક પણ કહે છે. તે સમય ઉપરાંત રાશિ ભ્રમણ, સૂર્યચંદ્રની સ્થિતિ તેમજ ઘણી ખગોળીય માહિતી દર્શાવે છે. વિશાળ કદની આ ઘડિયાળ સુંદર અને કલાત્મક છે. તેની આસપાસ દેવી દેવતાની મૂર્તિઓ છે. પ્રાગ ઓર્લોજના ભૂરા રંગના વિશાળ ડાયલમાં ફરતા સૂર્ય, ચંદ્ર અને રાશિઓનાં પ્રતિકો અને સોનેરી રંગના રોમન આંકડા છે. આ ઘડિયાળ ૨૪ કલાકનો સમય બતાવે છે. ઈ.સ. ૧૮૭૦માં ઘડિયાળ હેઠળ કેલેન્ડર પણ ઉમેરવામાં આવેલું.

અવકાશનું અજબ ગજબ

- પૃથ્વી પર આજે આવતી ગરમી અને પ્રકાશ સૂર્યના પેટાળમાંથી ૩૦૦૦૦ વર્ષ પહેલાં નીકળેલા છે. ઉર્જાને સૂર્યના કેન્દ્રમાંથી સપાટી સુધી આવતાં હજારો વર્ષ લાગે છે પરંતુ સપાટી પરથી પૃથ્વી સુધી માત્ર આઠ મિનિટમાં પહોંચી જાય છે.
- ઈ.સ. ૧૮૪૩માં દેખાયેલા ગ્રેટ કોમેટની પૂંછડી ૮૦ કરોડ કિલોમીટર લાંબી હતી.
- સૂર્યમાળાનો સૌથી વિરાટ જવાળામુખી મંગળ ઉપર છે. મંગળનો ઓલિમ્પસ જવાળામુખી ૨૭ કિલોમીટર ઊંચો અને ૬૦૦ કિલોમીટર વિસ્તારમાં ફેલાયેલો છે.
- બ્રહ્માંડમાં સૌથી વધુ ઘનતા ન્યુટ્રોન સ્ટારની છે. ન્યુટ્રોન સ્ટારના એક ચમચી જેટલા જથ્થાનું વજન લગભગ પૃથ્વી જેટલું થાય.
- ચંદ્ર દર વર્ષે પૃથ્વીથી ૩.૮ સેન્ટીમીટર દૂર જઈ રહ્યો

વિશ્વના વિજ્ઞાનીઓ

સેલ્યુલોઈડ પ્લાસ્ટિકનો શોધક જોહન વેઝલી હયાટ્

વિશ્વમાં ઉદ્યોગક્ષેત્રમાં પ્લાસ્ટિકનો ફાળો મહત્વનો છે. રોજિંદા વપરાશની સાથે ઉપરાંત ઉદ્યોગોમાં વપરાતી સાધનસામગ્રી બનાવવામાં પ્લાસ્ટિકનો વ્યાપક ઉપયોગ થાય છે. પ્લાસ્ટિકે લાકડા અને ધાતુનું સ્થાન લઈ લીધું છે. ફર્નિચરથી માંડીને રમકડા સુધીની વસ્તુઓ વિવિધ પ્રકારના પ્લાસ્ટિકમાંથી બને છે. સેલ્યુલોઇડ પ્લાસ્ટિક સખત અને ટકાઉ હોય છે. તેમાંથી ફર્નિચર, રમતગમતના સાધનો ઉપરાંત અનેક ગૃહઉપયોગી ચીજો બને છે તેની શોધ જોહન વેઝલી હયાટે કરી હતી. હયાટે બોલબેરિંગ, પાણી ગાળવાનું સાધન હયટ ફિલ્ટર વગેરે ૨૦૦ જેટલી શોધો કરી હતી.

જોહ્રન વેઝલીનો જન્મ ન્યૂયોર્કના સ્ટારકી ખાતે ઇ.સ.૧૮૩૭ના નવેમ્બરની ૨૮ તારીખે થયો હતો. તે ઝાઝું ભણ્યો નહોતો. ૧૫ વર્ષની ઉમરે તેણે ઇલિનોયના રમકડા બનાવતી કંપનીમાં કામે લાગ્યો. આ કંપનીમાં શતરંજના બોર્ડ અને પ્યાદાં બનાવવાનું મુખ્ય કામ હતું. આ ચીજો હાથીદાંતથી બનતી. હયાટે હાથીદાંતના બદલે સસ્તો અને સખત પદાર્થ બનાવવાનો વિચાર કરી સેલ્યુલોઝની શોધ કરી.

ઇંગ્લેન્ડના એલેકઝાન્ડર પર્કીન્સે શોધેલા નરમ પ્લાસ્ટિક ઉપર સંશોધનો કરીને તેણે સખત સેલ્યુલોઇડ શોધી કાઢ્યું જે ગરમી મળતાં પીગળે અને યોગ્ય ઘાટ આપ્યા પછી ઠરીને સખત થઈ જાય. સેલ્યુલોઈડ પ્લાસ્ટિકમાંથી રમતગમત માટે દડા તેમજ શતરંજના મહોરાં બનાવવાનું સરળ બન્યું. ઇ.સ.૧૮૬૯માં તેણે પોતે કરેલા પદાર્થને સેલ્યુલોઈડ નામ આપ્યું જે આજે પણ પ્રચલિત છે. સેલ્યુલોઈડની શોધ પછી તેણે તેના ઉત્પાદન માટે કંપની સ્થાપી. સેલ્યુલોઈડમાંથી કાંસકા, સંગીત અને રમતગમતનાં સાધનો, અને હાથીદાંતમાંથી બનતી તમામ ચીજો બનવા લાગી. હયાટને તેની આ શોધ બદલ ઇ.સ.૧૯૧૪માં પર્કિન મેડલ એનાયત થયો હતો. ઇ.સ.૧૯૨૦ના મે માસની ૧૦ તારીખે તેનું અવસાન થયું હતું.

ઇન્ડિયન બ્લેક બક : કાળું હરણ

વનવગડાનાં પ્રાણીઓમાં હરણ સૌથી સુંદર અને નિર્દોષ પ્રાણી છે. હરણ ઘણી જાતના અને ઘણા રંગનાં જોવા મળે છે. ભારતમાં જોવા મળતા કાળા હરણ વિશ્વ પ્રસિધ્ધ છે. કાળા હરણ ૩૨ ઇંચ ઊંચાઈના હોય છે. તેની પીઠ કાળા રંગની રૂવાંટીવાળી હોય છે. દાઢી અને પગ પર સફેદ વાળ હોય છે. તેની આંખની આસપાસ સફેદ રંગનું કુંડાળુ હોય છે. માદા હરણ બદામી રંગના હોય છે અને માદાને શિંગડાં હોતાં નથી. ઘાસ અને નાના છોડ ખાનારૂં આ પ્રાણી બીકણ હોય છે અને ટોળામાં રહે છે. હરણ ભયભીત થાય ત્યારે ખૂબ જ ઝડપથી દોડી શકે છે. આ હરણ બાર વર્ષનું આયુષ્ય ભોગવે છે. વાઘ અને સિંહનો હરણ પ્રિય શિકાર છે. કાળા હરણની વિશેષતા તેનાં શિંગડાં છે. નર કાળા હરણને ૨૮ ઇંચ લાબા વળ ચડેલા આકર્ષક શિંગડા હોય છે.

ફનટાઇમ

શિક્ષક : યમુના નદી ક્યાં વહે છે?
વિદ્યાર્થી : જમીન પર.
શિક્ષક : નકશામાં બતાવ.
વિદ્યાર્થી : નકશામાં કેવી રીતે બતાવું? નકશો પલળી નહીં જાય?

ચમનભાઈ : બહાર જોતો, સૂરજ નીકળ્યો કે નહીં?
નોકર : બહાર તો અંધારું છે.
ચમનભાઈ : તો ટોર્ચ લઈને જો, કામચોર!

શિક્ષક : કોઈ સ્કૂલ સામે બોમ્બ રાખીને જતું રહે તો તમે શું કરશો?
વિદ્યાર્થી : થોડી વાર રાહ જોઈએ. પછી કોઈ ના લઈ જાય તો સ્ટાફ રૂમમાં મૂકી દઈએ.

Wings of Courage:

A Wild Rescue Down Under!

What happens when two tiny mice take on the enormous Australian wilderness to save a little boy and a magnificent golden eagle? Adventure, danger, friendship and breathtaking animation come together in Disney's The Rescuers Down Under (1990). A visually spectacular wildlife adventure, this film proves that courage has nothing to do with size!

Imagine being a tiny mouse in a world inhabited by giant crocodiles, dangerous snakes, enormous birds and ruthless human beings. Sounds terrifying? Not for Bernard and Miss Bianca, two courageous mice who work for the Rescue Aid Society, an international organisation dedicated to helping people in danger.

Released on November 16, 1990, The Rescuers Down Under is the sequel to Disney's 1977 animated film The Rescuers. Directed by Hendel Butoy and Mike Gabriel, the movie takes the audience from the familiar surroundings of New York to the vast, breathtaking wilderness of the Australian Outback.

The story begins with Cody, a young Australian boy who has a special friendship with a magnificent golden eagle named Marahute. When Cody discovers that a ruthless poacher, Percival C. McLeach, is hunting the rare bird, he bravely attempts to protect her. Unfortunately, McLeach kidnaps Cody, hoping to force him to reveal the location of Marahute's nest.

A distress message reaches the Rescue Aid Society in New York. The organisation immediately sends its two most dependable agents, Bernard and Miss Bianca, to Australia. Their journey is made even more entertaining by Wilbur, a rather clumsy but lovable albatross who becomes their mode of transport.

Once in Australia, the duo receives assistance from Jake, an adventurous kangaroo rat who develops a special fondness for Miss Bianca, and Frank, a friendly frill-necked lizard. Together, they must outsmart McLeach, rescue Cody and save Marahute.

What follows is an exciting race against time involving daring escapes, dangerous encounters with wild animals, spectacular aerial sequences and plenty of comic moments.

The film's greatest attraction is perhaps the contrast between the tiny rescuers and the enormous world around them. Bernard and Bianca may be small, but their determination is enormous. And that is precisely what makes this adventure so enjoyable.

How was this movie made?

Behind this exciting adventure lies a fascinating chapter in the history of animation.

The Rescuers Down Under was a landmark production for Disney because it became the first feature film to be completed entirely through a digital production pipeline. It used the Computer Animation Production System (CAPS), developed through Disney's collaboration with Pixar.

Until then, traditional Disney animation involved drawing characters by hand, transferring the drawings onto transparent celluloid sheets, and painstakingly painting them. CAPS changed this process. Artists could scan their drawings into computers, colour them digitally and combine them with backgrounds.

This technology allowed animators to experiment with sophisticated camera movements, layered backgrounds, depth and visual effects that were difficult to achieve through traditional techniques.

The opening sequence, featuring Cody flying across the Australian landscape on Marahute's back, is a wonderful demonstration of these possibilities. The sweeping camera movements and the sense of height and speed were remarkably advanced for 1990.

The filmmakers also took considerable care to recreate the Australian wilderness. Disney's creative team travelled approximately 4,000 miles across Australia, visiting places such as Ayers Rock (now Uluru), Katherine Gorge and Kakadu National Park. They returned with hundreds of photographs and sketchbooks filled with observations of the landscape.

Interestingly, the directors initially approached the project with some hesitation. Mike Gabriel reportedly recalled his first reaction to an invitation to direct:

"Well, after watching George [Scribner], it doesn't look like it would be much fun." One more interesting production decision:

Continued on page 11

Interesting titbits about the film

Here are some fascinating facts that make this film even more special.

1. A Disney first: It was Disney's first theatrically released animated feature sequel. The studio had never before produced a theatrical follow-up to one of its animated feature films.

2. A technological milestone: It was the first fully digital feature film, made using the CAPS system developed with Pixar. This collaboration helped establish the digital animation techniques that would transform the industry. Guinness World Records

3. A star-studded voice cast: Bob Newhart returned as Bernard and Eva Gabor as Miss Bianca. John Candy voiced the hilarious Wilbur, while legendary actor George C. Scott provided the menacing voice of McLeach.

4. A team effort on a massive scale: More than 415 artists and technicians contributed to the production.

5. A different kind of Disney adventure: The film deliberately moved away from the traditional Disney musical format. It was designed as a straightforward action-adventure story, with no conventional musical numbers.

6. An unusual theatrical companion: The film was originally released alongside The Prince and the Pauper, a Mickey Mouse animated short based on Mark Twain's famous story.

The Rescuers Down...
Continued from page 10

unlike many Disney animated films, this one does not rely on elaborate musical numbers. Composer Bruce Broughton's orchestral score carries the adventure, allowing the action and natural surroundings to take centre stage.

What should children learn from this movie?

There are several meaningful lessons hidden beneath all the excitement.

Courage is not about physical strength: Bernard is an anxious, nervous little mouse. He often

doubts himself, but when the situation demands it, he finds the courage to act. Children learn that being brave does not mean being fearless. It means doing the right thing despite being afraid.

Protecting wildlife is everyone's responsibility: Cody's friendship with Marahute teaches children that animals are not objects to be captured or exploited. They deserve freedom, safety and respect. The film also introduces young viewers to the importance of protecting rare species and their natural habitats.

Small contributions can make a big difference: Bernard, Bianca and their animal companions demonstrate that nobody is too small or insignificant to bring about change. Teamwork and determination can overcome seemingly impossible challenges.

Friendship transcends differences: The rescuers belong to different species and come from different backgrounds. Yet they work together because they share a common purpose. Children can learn to appreciate differences rather than fear them.

Doing the right thing requires responsibility: Cody puts himself in danger because he refuses to abandon an innocent creature. His actions demonstrate compassion, although children should also understand the importance of seeking help from responsible adults rather than confronting dangerous situations alone.

Above all, the film encourages curiosity about nature. It reminds children that the world outside their homes is full of extraordinary creatures worth discovering and protecting.

Final Words

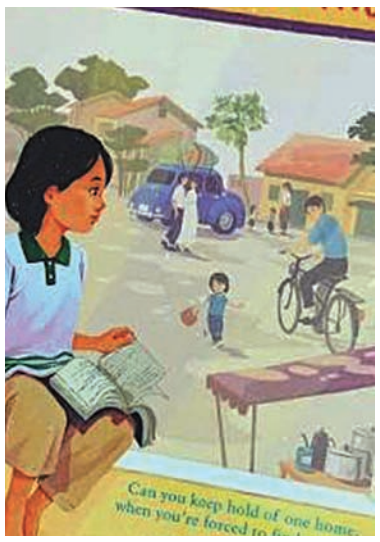
The Rescuers Down Under occupies an interesting place in Disney's history. It is both an entertaining wildlife adventure and a technological landmark. Its animation was ahead of its time, its action sequences were ambitious, and its characters offered a delightful combination of humour, warmth and bravery.

The film also deserves appreciation for its treatment of wildlife. Marahute is not merely a beautiful animated creature; she represents the freedom and vulnerability of nature in a world where greed can destroy innocent lives.

For children who love animals, adventure and stories of unlikely heroes, this film is a wonderful choice. It delivers excitement without losing sight of its central message: you don't have to be big to be brave, and you don't have to be powerful to make a difference.

Sometimes, the biggest heroes come in the smallest packages! ■

A New Land, A New Life:
The Courage to Begin Again

What does it feel like to leave your home, your friends and everything familiar behind, and begin life in a completely different country? Inside Out & Back Again takes us into the heart of this experience through the eyes of a ten-year-old Vietnamese girl. A touching story of displacement, courage and belonging, this book reminds us that even in the most difficult circumstances, hope can help us begin again.

Best quotes from the book

Here are three memorable lines that capture the book's spirit:

1. "Whoever invented English should have learned to spell."
2. "Mostly I wish I were still smart."
3. "I'm practicing to be seen."

The story is set in 1975, during the final days of the Vietnam War. Its central character is Hà, a ten-year-old girl living in Saigon with her mother and three older brothers. She loves her home, her friends, Vietnamese food and, especially, the papaya tree growing in her garden.

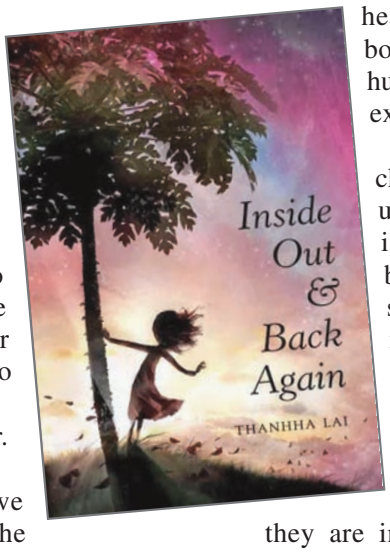
But war changes everything. As North Vietnamese forces

approach Saigon, Hà's family is forced to escape their homeland. They board a crowded navy ship, spend time in refugee camps and eventually arrive in the United States.

Their new home is Alabama, where almost everything feels strange. Hà struggles with English, unfamiliar food, different customs and classmates who make fun of her. In Vietnam, she was a bright student. In America, she suddenly feels helpless and unintelligent.

Her mother and brothers are also struggling, particularly because they have left behind their familiar lives and are uncertain about the future. The family also carries the pain of their father, who disappeared during the war.

Through Hà's eyes, we experience the sadness of losing a home, the embarrassment of being different, the warmth of family and the gradual discovery that life can begin again.

The book is written in short, free-verse poems rather than conventional paragraphs. This makes it an easy and engaging read, particularly for young readers.

Why is this book important?

Immigration is often discussed through statistics, politics and headlines. This book presents the human side of the experience.

It helps children understand what it means to become a stranger in a new country. It shows that refugees are not simply people who cross borders; they are individuals who leave behind memories, friendships, traditions and dreams.

It also introduces children to an important historical event: the Fall of Saigon in 1975 and the refugee crisis that followed.

Most importantly, it encourages empathy towards people who look, speak,

Continued on page 07

About the Author

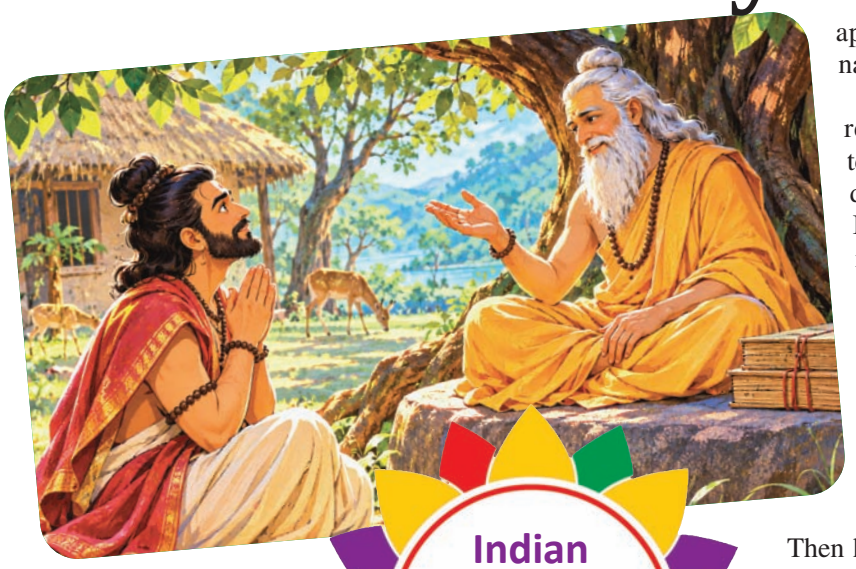

Thanhhà Lai

Born in Saigon, Vietnam, in 1965, Thanhhà Lai moved to the United States with her family in 1975. Her childhood experiences as a refugee inspired this novel. She studied journalism at the University of Texas and earned an MFA in creative writing from New York University. Her other books include Listen, Slowly, Butterfly Yellow and When Clouds Touch Us.

The Man Who Wanted to Know Everything

Imagine asking a teacher one question: "Is there something we can learn that will help us understand everything in the universe?" Thousands of years ago, a wise and curious man named Shaunaka asked precisely this question. His conversation with a great sage became one of the most fascinating lessons in the ancient Indian Upanishads.

Indian Mythology
Stories of the Gods & Heroes

Long ago, in ancient India, there lived a learned and respected man named Shaunaka. He was not an ordinary student searching for basic knowledge. He was already an accomplished householder, a man of learning, wealth and social standing. The Mundaka Upanishad describes him as a 'Mahashala', which is generally understood as a great householder.

Despite having considerable knowledge and worldly achievements, Shaunaka had a question that continued to trouble his mind.

He wanted to understand the ultimate truth of existence.

He had studied many subjects and knew that the world was full of different kinds of knowledge. There was knowledge of nature, language, mathematics, rituals, astronomy and countless other things. But he wondered whether there was one fundamental truth that connected all these subjects.

Was there something so important that understanding it would help a person understand everything else?

Determined to find an answer, Shaunaka decided to approach a great sage named Angiras.

Angiras was a respected spiritual teacher who possessed deep knowledge of Brahman, the ultimate reality described in Hindu philosophy.

Shaunaka did not approach him with pride or arrogance. He went with humility and respect, as a sincere student approaches a teacher.

Then he asked a remarkable question:

"What is that, O respected teacher, by knowing which everything else becomes known?"

Think about this for a moment. Most students ask their teachers how to understand a particular subject or solve a difficult problem. Shaunaka wanted to know the secret behind all knowledge!

It was an extraordinary question, and Angiras gave him an equally extraordinary answer.

Continued on page 13

What Can Today's Children Learn from Shaunaka?

Shaunaka may have lived thousands of years ago, but his curiosity is remarkably relevant to children growing up in the age of smartphones, artificial intelligence and the internet.

Here are five important lessons they can learn from him.

1. **Never stop asking questions.**
Shaunaka was not satisfied with whatever he already knew. He wanted to explore further. Children should develop the habit of asking questions, even if they seem unusual or difficult. Remember, some of the world's greatest discoveries began with a simple question: 'Why?'
2. **Marks are not everything.**
Academic achievements are important, but education is much more than examination scores. A child who understands life, develops good values and learns to think independently is also truly educated.
3. **Learn to distinguish information from wisdom.**
Today, information is available at our fingertips. We can find answers to almost anything on Google or ask artificial intelligence. But knowing something and understanding its importance are two different things. Wisdom comes from thinking, questioning and applying knowledge meaningfully.
4. **Be humble, no matter how much you know.**
Shaunaka was already a learned man, yet he approached Angiras with respect. Children should understand that there is always something new to learn. Being intelligent does not mean knowing everything; it means being willing to learn from others.
5. **Look beyond what you can see.**
The world is not just about gadgets, money, possessions and achievements. There are bigger questions about nature, relationships, happiness, kindness and the purpose of life. Children should develop an interest in exploring these questions too.

Fun Facts About Shaunaka

Here are some interesting facts about this fascinating character.

1. His story appears in the Mundaka Upanishad: haunaka's famous conversation with Angiras appears in Chapter 1, Section 1, particularly verses 3 - 5.
2. He was not a young student: The Upanishad describes him as a Mahashala, suggesting that he was an established householder. This makes his search for deeper knowledge particularly interesting.
3. His question is considered one of the greatest philosophical questions: The Sanskrit question, Kasminnu Bhagavo Vijnate Sarvam Idam Vijnatam Bhavati?, asks what one needs to know so that everything else becomes known.
4. He appears in the Mahabharata tradition too: In the opening section of the Mahabharata, the storyteller Ugrashrava Sauti narrates ancient stories to Shaunaka and other sages gathered in the Naimisha forest. This Shaunaka is generally identified in tradition with the celebrated sage of that name, though the texts do not establish every detail of his identity.
5. A sage named Shaunaka is traditionally credited with important works on Vedic literature, including the Brihaddevata and the Rigveda Anukramani.

Shaunaka

Continued from page 12

The Teacher's Answer: Two Kinds of Knowledge

Angiras explained that there are two kinds of knowledge that human beings should understand. He called them Apara Vidya and Para Vidya.

Let's understand these in simple terms.

Apara Vidya - The Knowledge of the World

Apara Vidya refers to worldly or lower knowledge. This includes the four Vedas - Rigveda, Yajurveda, Samaveda and Atharvaveda - along with six supporting disciplines:

- Shiksha - the science of pronunciation.
- Kalpa - rules of rituals and ceremonies.
- Vyakarana - grammar.
- Nirukta - the explanation of words and their meanings.
- Chhandas - the study of poetic metres.
- Jyotisha - astronomy and the study of celestial movements.

In today's world, we could compare this to studying mathematics, science, languages, history, technology, medicine and other academic subjects.

Angiras was not saying that these subjects were useless. In fact, they are extremely important. They help us understand the world, develop skills and build a better society.

But there is something beyond all this.

Para Vidya - The Higher Knowledge

Para Vidya is the knowledge of the ultimate reality, known as Brahman. It is the knowledge through which a person understands the eternal and unchanging truth behind the constantly changing world.

Angiras explained that everything in the universe emerges from this ultimate reality. He used beautiful comparisons to explain this idea. Just as a spider produces a web from itself, and just as plants grow from the earth, the entire universe arises from the imperishable reality.

In other words, we may learn thousands of things about the world, but unless we understand the fundamental truth connecting everything, our knowledge remains incomplete.

This was the heart of Angiras's teaching.

The conversation between Shaunaka and Angiras is recorded in the very first section of the Mundaka Upanishad.

Why Shaunaka's Question Still Matters

The beautiful thing about Shaunaka's story is that he was not satisfied with simply collecting information. He wanted understanding.

Imagine a child who memorises the names of all the planets, learns complicated scientific formulas and scores excellent marks in examinations. That is certainly an achievement.

But what if the same child also begins asking questions such as:

- Why does the universe exist?
- What makes human beings different from other living creatures?
- What is the meaning of happiness?
- Why should we be kind to others?
- Who am I, beyond my name, appearance and achievements?

These questions take learning to another level.

Shaunaka teaches us that education should not end with collecting facts. It should make us curious about life, encourage us to think deeply and help us understand ourselves and the world around us.

And perhaps this is why his conversation with Angiras has survived for thousands of years.

Final Words

Shaunaka's story is not about a magical adventure, a battle between gods and demons or a supernatural miracle. It is about something much more powerful: the human desire to understand the truth.

His conversation with Angiras teaches us that knowledge has different levels. ■

True Happiness

Janushi Raichura

Vansh had grown up listening to tales of great men and women who displayed kindness and practised the art of giving. Whenever they had something that another person needed, they gave it freely, without hesitation or doubt.

He had always wondered how someone could do that. Were they pretending, or were they genuinely being nice? He wondered because he was utterly incapable of it. Giving his chocolates to a poor boy? Spending his saved-up pocket money to feed the needy instead of buying toys? No. He simply couldn't imagine doing that.

And it made little sense to him. After all, he was allowed to be happy. He was allowed to desire robots and ice cream. God was never supposed to demand that he give up the things that brought him joy.

Then why did he feel guilty every time he saw a starving child on the streets after returning from buying firecrackers? Why did he feel bad when he saw a hungry child after spending thousands on clothes for Diwali?

It was his festival, and he was allowed to be happy.

That was what festivals were for: to be happy.

Yet, the guilt continued to haunt him. On Dhanteras, after enjoying the fireworks, he went to bed, but all he could think about were the faces of the poor children he had seen.

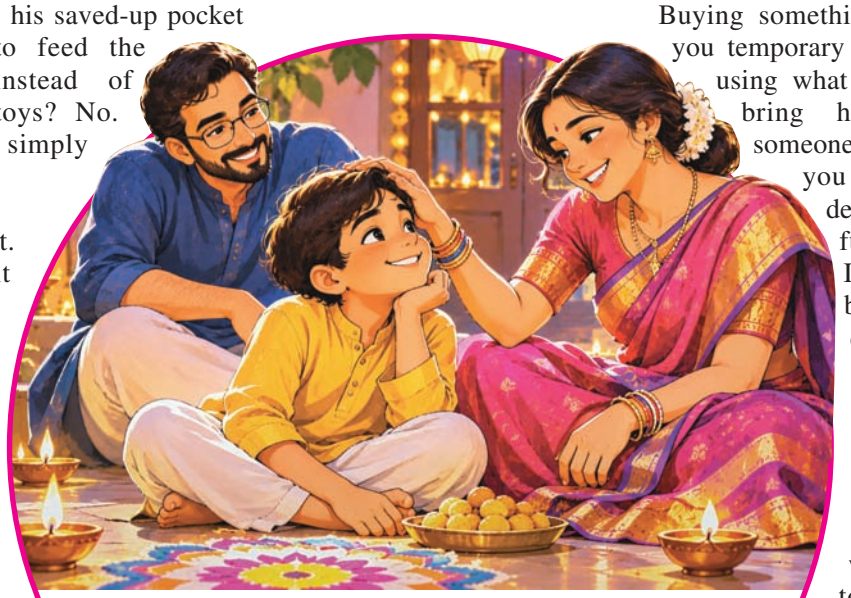
The next morning, he decided to consult his mother.

How could he become kind? How could he learn to be generous?

"Mother," he called out, "how can someone choose another person's happiness over their own?"

His mother was dressed in a simple saree with elegant jewellery, getting ready for the pooja. His father was busy in the kitchen while she prepared the thaal for the aarti.

"What do you mean?" she asked. "Every time I see a poor child, I find myself in a dilemma. I wonder whether I should help him with my pocket money or buy something for myself. Why should I have to choose between my happiness and his? And why do I feel guilty whenever I choose my own happiness?"

“But it isn't really about choosing between your happiness and someone else's. It is about learning to find happiness in another person's happiness. Feeding a hungry child should make you happy.”

His mother sat beside him, folding her legs comfortably.

"You feel guilty because somewhere inside, you know that you could have made a kinder choice." She gently patted his head before continuing. "But it isn't really about choosing between your happiness and someone else's. It is about learning to find happiness in another person's happiness. Feeding a hungry child should make you happy. You shouldn't do something good just because you are expected to. Learn to find joy in doing it."

"But what if buying games for myself makes me happier?"

"That's perfectly alright. We are all human beings. We all have a little selfishness and greed within us. The important thing is to gradually learn what true happiness means. True happiness doesn't lie merely in material possessions. It comes from the satisfaction of doing something meaningful. It isn't just about having things; it is about how you use them. Buying something may give you temporary pleasure, but using what you have to bring happiness to someone else can give you a much deeper sense of fulfilment. Instead of buying an expensive watch, you could use that money to feed ten hungry people. And when you go to sleep at night, you will feel content because you know you have made a difference."

"See, Vansh, that's why I married her. The wisest woman in the universe!" his father said with a chuckle as he brought the bowls of prasad into the room.

"And I married your father because of how delicious his food tastes!" his mother joked.

"So, how will I find happiness in helping others?" Vansh asked.

"It will come to you, gradually. Trust the process. But always remember, festivals like Diwali were never meant to be just an excuse to shop. They are celebrations of light, love and togetherness. They give us an opportunity to spread joy. And that is exactly what we should do."

"Spread happiness," Vansh repeated, almost like a mantra. ■

દિવાળીના દીવડા

પીના પટેલ 'પિન્કી'

નંદનવનમાં આજે ખુશાલીનો માહોલ હતો કલ્લુ વાઘ અને માંજરી બિલાડી જંગલની સાફ સફાઈ કરાવી રહ્યા હતાં. તેમની સાથે જંગલનાં બધાં પ્રાણી અને પક્ષીઓ જોડાયાં હતાં. ટપ્પુ વાંદરો અને કાશી કુતરી આખું વર્ષ લડતાં હતાં, પણ આજે તે એક થઈ અને મિઠાઈ બનાવી રહ્યા હતાં.

કરસન કાગડો અને કાળી કોયલ બંને બધાના માળા સજાવી રહ્યા હતાં, પણ પીળો પોપટ તેના ઘર આગળ ઉદાસ ચહેરે બેઠો હતો. તેની પત્ની લીલી બોલી, 'આજે તો આખું નંદનવન ખુશ છે

મેના બટકબોલીએ વિદેશી દીવડાઓ વેચવા માટે પથારી કરી અને તે જોરજોરથી બૂમો પાડવા લાગી. 'આ દીવડા એકવાર જુઓ. આ દીવડામા તેલ પુરવાની જરૂર નથી. બેટરીથી ચાલે છે અને ભાવમાં સસ્તા છે. તેલ બચાવો અને ઘરની શોભા વધારો.'

અને તમે કેમ ઉદાસ છો?'

'આ વખતે પણ આપણા આ માટીના દીવડા વેચાઈ નથી રહ્યા. દીવડા નહીં વેચાય તો આપણા મીઠ્ઠુને દિવાળી કેવી રીતે કરાવીશું?'

ત્યાં મીઠ્ઠુ બોલ્યો, 'પપ્પા, આટલી વાતમાં ઉદાસ થઈ ગયાં. જૂઓ મારી પાસે એક યોજના છે. આપણે આ દીવડાને રંગબેરંગી બનાવી દઈએ તો દીવડા વેચાશે અને સાથે સાથે હું આ માટીના દીવડાનું મહત્વ પણ સમજાવીશ અને આપણે નંદનવનથી શરૂ કરીશું.'

મીઠ્ઠુની વાત તેના મમ્મી-પપ્પાના ગળે ઉતરી ગઈ. મીઠ્ઠુ બજારમાં જઈને અવનવા રંગો લઈ આવ્યો. બે દિવસની સખત મહેનતથી તેમને દીવડાને રંગબેરંગી બનાવીને સજાવી દીધાં. પછી નંદનવનના બજારમાં તે દીવડા વેચવા માટે ગયાં.

તેમને દીવડાનો પથારો કર્યો. તેની બાજુ મેના બટકબોલીએ વિદેશી દીવડાઓ વેચવા માટે પથારી કરી અને તે જોરજોરથી બૂમો પાડવા લાગી. 'આ દીવડા એકવાર જુઓ. આ દીવડામા તેલ પુરવાની જરૂર નથી. બેટરીથી ચાલે છે અને ભાવમાં સસ્તા છે. તેલ બચાવો અને ઘરની શોભા વધારો.'

મેનાની પથારી આગળ ભીડ થવા લાગી. મીઠ્ઠુના માટીના દીવડા સામે કોઈ જોતું નહોતું એટલે મીઠ્ઠુએ જોરથી બૂમો પાડવા લાગ્યો, 'આપણી સ્વેદશની માટીમાંથી બનેલા દીવડા જુઓ અને તેનું મહત્વ સમજો પછી તમને ગમે તો ખરીદજો.'

બધાનું ધ્યાન તેની તરફ ગયું એટલે મીઠ્ઠુ માટીનો એક દીવડો હાથમાં લઈને સમજાવતાં બોલ્યો, 'જુઓ, આ માટીનું કોડિયું છે. એ માટી આપણા દેશની છે. જે દેશમાં આપણે જન્મ લીધો છે એનું ૠણ આપણે ચુકવવાનું છે. તે ઉપરાંત આ માટીનાં કોડિયાં સાથે હવે દેશી ગાયના છાણનો ઉપયોગ કરીને કોડિયાં બનાવવામાં આવે છે. એ કોડિયાંમાં ગાયના ઘીનો દીવો કરવાથી વાતાવરણમાં ઓક્સિજન વાયુ ભળે છે અને હકારાત્મક ઉર્જા ઉત્પન્ન થાય છે અને તમને ખબર છે. જે વિદેશી દીવડા આવે છે તેમાં રસાયણનો ઉપયોગ થયો હોય છે. એટલે તે હાનિકારક ઉર્જા ઉત્પન્ન કરે છે. એ તમને સસ્તા પડે, પરંતુ આગળ જતાં તે નુકસાન કરે છે. એટલે જ આપણે આપણી સ્વદેશી વસ્તુઓ અપનાવવી જોઈએ. જુઓ, આ વખતે અમે આરતીની થાળી પણ માટીમાંથી તૈયાર કરી છે અને સાથે આ સાથિયા, પાન આકારના જુદા જુદા દીવડા અને માટીના અખંડ દીવા બનાવ્યાં છે. જુઓ, તમે સ્વદેશી વસ્તુનું મહત્વ સમજશો તો અમારા જેવા મહેનત કરનારને મજુરીના પૈસા મળી રહેશે. સાથે વાતાવરણ શુદ્ધ રહેશે.'

આ સાંભળીને મેના તેની પથારી મુકીને ત્યાં દોડી આવીને બોલી ધ મીઠ્ઠુ તારી વાત સાચી છે. આ વખતે તારા આ દીવડાથી નંદનવન ઝળહળી

'જુઓ, આ માટીનું કોડિયું છે. એ માટી આપણા દેશની છે. જે દેશમાં આપણે જન્મ લીધો છે એનું ૠણ આપણે ચુકવવાનું છે. તે ઉપરાંત આ માટીનાં કોડિયાં સાથે હવે દેશી ગાયના છાણનો ઉપયોગ કરીને કોડિયાં બનાવવામાં આવે છે.'

ઉઠશે અને પહેલી ખરીદી તેણે કરી અને પછી તો મીઠ્ઠુની દુકાનમાં ભીડ જામી ગઈ.

ઘણાં વર્ષો પછીની આ દિવાળીમાં મીઠ્ઠુના ઘરે રંગબેરંગી દીવડાથી આંગણું શોભી ઉઠ્યું અને ઘરના બધાના ચહેરા ખીલી ઉઠ્યાં અને સાથે નંદનવન પણ દીવડાથી ઝળકી ઉઠ્યું. ■

દિવાળીની ઉજવણી

કિરણબેન પુરોહિત

ભોલુ હંમેશા ગરીબ લોકોની મજાક ઉડાડતો. તેનાં દાદા આ બધું જોતા. તે હંમેશા ભોલુને સલાહ આપતાં કે 'ગરીબની મજાક ના ઉડાડાય પણ તેને મદદરૂપ થવું જોઈએ.'

ભોલુને ક્રિકેટ રમવાનો બહુ શોખ હતો. સ્કૂલેથી આવીને તે સાંજના સમયે તેનાં મિત્રો સાથે ક્રિકેટ રમતો. તેનાં પપ્પાની દુકાનની બાજુમાં એક

દાદાએ દિવાળીની ભેટ છે તેમ કહીને પરાણે પૈસા આપી દીધા. દાદાએ બધા છોકરાઓને સમજાવ્યું કે ક્યારેય કોઈ ગરીબને નુકસાન ના પહોંચાડવું જોઈએ.અને તેની ગરીબીની મજાક તો ક્યારેય ના ઉડાડાય.

નાનું મેદાન હતું ત્યા તેને ક્રિકેટ રમવાની બહુ મજા આવતી. દિવાળીનું વેકેશન શરૂ થતાં ભોલુને તો ખૂબ મજા પડી ગઈ આખો દિવસ તેનાં તોફાન મસ્તી વધી ગયાં.

દિવાળી નજીક ભોલુ અને તેનાં મિત્રો જે મેદાનમાં ક્રિકેટ રમતા હતાં , તે મેદાનની નજીક એક ઝાડ આગળ ગરીબ કુંભારનો છોકરો માટીના ઘડા વહેંચતો હતો.

એક વખત ભોલુ અને તેનાં મિત્રો ક્રિકેટ રમતા હતા, ત્યારે તેમનો દડો કુંભાર છોકરાના ઘડા ઉપર પડ્યો. તેની માટીનો ઘડો તૂટી ગયો. આમ વારંવાર તેનાં ઘડા તૂટી જતા. ઘડા તૂટી જવાથી તેનું ખુબ નુકશાન થતું તે ભોલુને દૂર જઈને રમવાનું સમજાવતો પણ ભોલુ કંઈ સાંભળતો નહિ અને ગરીબ છોકરાની મજાક ઉડાડતો. ભોલુના દાદા દુકાનમાં બેઠા બેઠા આ બધું જોતા તે પણ ભોલુને સમજાવતા પણ તોફાની ભોલુ કોઈની વાત સાંભળતો નહિ.

દિવાળી નજીક આવતા કુંભારના છોકરાએ માટલાને બદલે માટીના દિવા વહેંચવાનું શરુ કર્યું. એક દિવસ બપોરે તે માટીની લારી થોડી ખસેડી ઝાડ નીચે જમવા બેઠો. તેણે જોયું ત તો સામેથી એક કાર આવતી હતી. ગાડીની ખુબ ઝડપ હતી તેણે કુંભારના છોકરાની લારી ઉડાડી દીધી. ગરીબ છોકરાના માટીના ઘણા દિવા તૂટી ગયાં. છોકરાને ખૂબ દુખ થયું તે રડવા લાગ્યો. આજુબાજુ દુકાન વાળા ભેગા થઈ ગયાં. ગાડી વાળો તો ઝડપથી તેની ગાડી લઈને ભાગી ગયો. ભોલુ અને તેના મિત્રો પણ ત્યારે જોવા માટે આવ્યા.

ભોલુના દાદાને કુંભારના છોકરાની ખૂબ દયા આવી. તેણે બધા છોકરાઓની મદદ લઈ અને ઉંધી પડેલી લારીને સરખી કરી. દાદાએ કુંભારના છોકરાની શાંત પાડ્યો.થોડા ઘણા આખા દિવા હતા તે ખરીદી.લીધા. દાદાએ કુંભારના છોકરાની ૧૦૦૦ રૂપિયા મદદ કરવા માટે વધારે આપ્યા. છોકરો ખૂબ સ્વમાની હતો તેણે પૈસા લેવાની ના પાડી. દાદાએ દિવાળીની ભેટ છે તેમ કહીને પરાણે પૈસા આપી દીધા. દાદાએ બધા છોકરાઓને સમજાવ્યું કે ક્યારેય કોઈ ગરીબને નુકસાન ના પહોંચાડવું જોઈએ.અને તેની ગરીબીની મજાક તો ક્યારેય ના ઉડાડાય.

ગરીબ છોકરાની દાદાએ આટલી બધી મદદ કરી તે જોઈને ભોલુને પણ આનંદ થયો. તેને દાદા પાસેથી પ્રેરણા મળી. તેણે કુંભારના છોકરાના ઘણા ઘડા તોડી નાખ્યા હતા તે યાદ આવતા તેણે ખૂબ પસ્તાવો થયો. ભોલુએ તેની માફી માંગી અને કુંભારનાં છોકરાને તેનો મિત્રો બનાવી લીધો. ■

ખરી દિવાળી

‘પપ્પા, મમ્મી, પપ્પા, મમ્મી.’

‘શું છે મોન્ટુબેટા?’

તરુણભાઈ અને તારિકાબેન એકદમ જ દીવાનખંડમાં ધસી આવ્યાં.

એમણે જોયું કે મોન્ટુની સાથે એની ઉંમરવાળું કોઈ હતું. બંને જણાંએમોન્ટુને પૂછ્યું, ‘કોણ છે બેટા આ છોકરો? તારી સાથે ભણે છે?’

‘હા પપ્પા-મમ્મી. મારી સાથે જ ભણે છે. હજુ હમણાં જ નવું એડમિશન લીધું છે. એનું નામ કરણ છે. પપ્પા-મમ્મી, તમને ખ્યાલ છે આપણી સોસાયટીની નજીક બાળ સુધારણા કેન્દ્ર ચાલે છે?’

‘હા બેટા, અમને ખ્યાલ છે?’

‘બસ તો આ કરણ ત્યાં જ રહે છે. આજે એને હું આપણા ઘરે ફટાકડા જોવા લઈ આવ્યો છું.’

આટલું કહી મોન્ટુકરણને એનાં રૂમમાં લઈ ગયો. તરુણભાઈએ પુષ્કળ ફટાકડા લાવી આપેલા. કોઠી, તારામંડળ, ભોંય ચકરડી, હવાઈઓ, સુતળી બોમ્બ, તડતડીયા વગેરે વગેરે...

આ જોઈ કરણ તો નવાઈ જ પામી ગયો...

‘જો કરણ, મારી પાસે પુષ્કળ ફટાકડા છે. મારા બીજા મિત્રો બીટ્ટુ, ચિન્ટુ અને સત્તુ પાસે પણ પુષ્કળ ફટાકડાઓ છે. આપણે એક કામ કરીશું. કાલે અગિયારસ છે. આપણે બધાં ભેગાં થઈ સાથે ફટાકડાફોડીશું.’

‘અરે નહીં, રાત્રે મને અહીંયા અમારા ત્યાંના સાહેબ નહીં આવવા દે...’

પછી બંને મિત્રો વાતોએ વળગી ગયાં. કરણના જવાનો સમય થયો એટલે કરણ નીકળી ગયો.

રાત્રે જમતાં જમતાંમોન્ટુ, તરુણભાઈ અને તારિકાબેન વાતોએ વળગ્યાં. મોન્ટુએ કરણની વાત કરી કે પપ્પા અમારે કરણ સાથે કાલે ફટાકડ ાફોડવા છે, પણ બાળ સુધારણા કેન્દ્રમાંથી આ લોકોને રાત્રે બહાર નીકળવા નથી દેતા.

‘તો પછી આપણે જ ત્યાં જઈએ ને?’

‘એટલે પપ્પા?’

‘એટલે એમ કે આપણે બધાં જ તારા મિત્રો સાથે બાળ સુધારણા કેન્દ્રમાં દિવાળી મનાવીએ ને?’

‘પણ પપ્પા, દિવાળીએ એ લોકો અહીંયા ન હોય તો?’

‘તો પછી એનો પણ ઉપાય છે... આપણે બધાં જ લોકો કાલે અગિયારસે ત્યાં જઈશું... હમણાં તું હોમવર્ક પૂરું કરી સૂઈ જા.’

‘જી પપ્પા.’

બીજા દિવસે રાત્રે તરુણભાઈ, તારીકાબેન, મોન્ટુ, બીટ્ટુ, ચિન્ટુ અને સત્તુ બાળ સુધારણા કેન્દ્રમાં ગયાં. એમની સાથે ઘણાં બધાં મોટા બોક્સ હતાં.

બાળ સુધારણા કેન્દ્ર પાસે એક મોટું મેદાન હતું. બાળકોને એ મેદાનમાં લાવવામાં આવ્યાં. લગભગ પચાસેક બાળકો હતાં.મોન્ટુ, બીટ્ટુ, ચિન્ટુ, સત્તુ અને કરણે દરેક બાળકને એકએક બોક્સ આપ્યું. બાળકોએ બોક્સ ખોલીને જોયું તો અંદર પુષ્કળ ફટાકડા હતા. બધાં બાળકો આનંદથી ચિચિયારી પાડવા લાગ્યાં.

‘ચાલો હવે ફટાકડા ફોડીએ?’

તરુણભાઈ આટલું બોલ્યા ને બાળકો ખુશ થઈ ફટાકડા ફોડવામાંડ્યાં. સાથે સાથેમોન્ટુ, બીટ્ટુ, ચિન્ટુ અને સત્તુ પણ ફટાકડા ફોડવા લાગ્યાં.

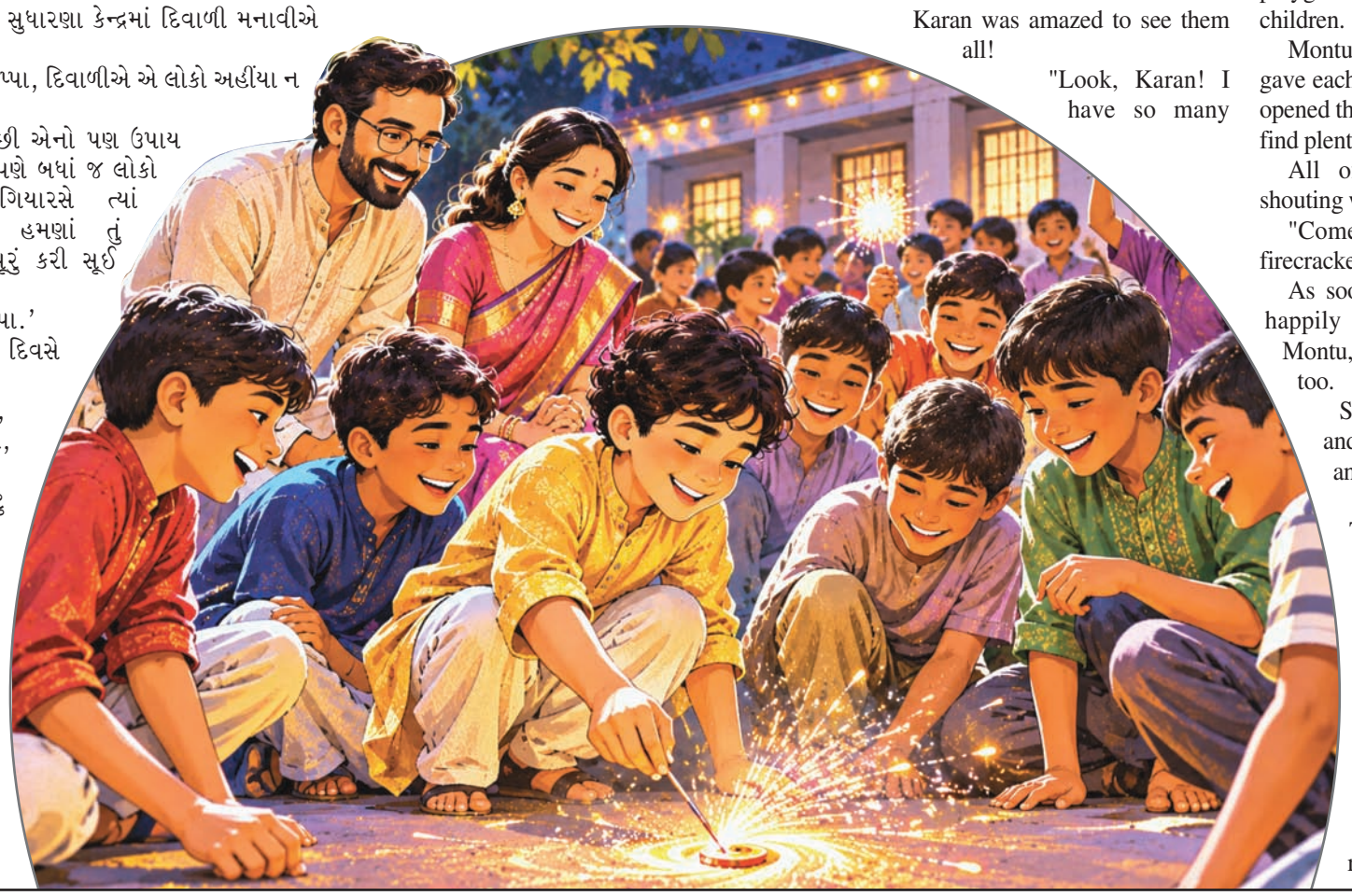
ફટાકડા ફોડતાં બાળકોની ખુશી જોઈ મોન્ટુ, બીટ્ટુ, ચિન્ટુ અને સત્તુ પણ ખુશખુશ થઈ ગયાં.

છેલ્લે ઘરે જતી વખતે તરુણભાઈ, તારીકાબેને દરેક બાળકોને ફટાકડાવાળું બોક્સ અને મીઠાઈઓ આપી.

બાળ સુધારણા કેન્દ્રનાં બાળકોની ખુશી જોઈ મોન્ટુ, બીટ્ટુ, ચિન્ટુ અને સત્તુને પણ પુષ્કળ આનંદ થયો...

‘પપ્પા, હવે દર વર્ષે આપણે અહીંયા આ જ પ્રમાણે દિવાળીની ઉજવણી કરીશું...’

‘ચોક્કસ બેટા...’

The Real Diwali

Two ઇન One

એક વાર્તા... બે ભાષામાં!

Jatin Bhatt 'Nij'

"Papa! Mummy! Papa! Mummy!" "What is it, dear Montu?"

Tarunbhai and Tarikaben rushed into the living room.

They saw that Montu was with another boy of his age. Both of them asked Montu, "Who is this boy, son? Does he study with you?"

"Yes, Papa and Mummy. He is my classmate. He has just taken admission to our school. His name is Karan. Papa and Mummy, do you know that there is a juvenile correctional centre near our society?"

"Yes, son, we know about it."

"Well, Karan lives there. Today, I have brought him home to show him our firecrackers."

Saying this, Montu took Karan to his room.

Tarunbhai had bought plenty of firecrackers for him. There were flower pots, spinning wheels, sky shots, rockets, string bombs, sparklers and many more varieties.

Karan was amazed to see them all!

"Look, Karan! I have so many firecrackers. My other friends, Bittu, Chintu and Sattu, also have plenty of them. Let's do one thing. Tomorrow is Agyaras. We will all get together and burst firecrackers."

"Oh no! The authorities at the centre won't allow me to come out at night."

After that, the two friends continued chatting. When it was time for Karan to leave, he said goodbye and went back.

That night, while having dinner, Montu, Tarunbhai and Tarikaben started talking. Montu told his parents about Karan.

"Papa, we want to burst firecrackers with Karan tomorrow, but the children at the juvenile correctional centre are not allowed to go out at night."

"Then why don't we go there instead?" his father suggested.

"What do you mean, Papa?"

"I mean, why don't all of us celebrate Diwali with your friends at the juvenile correctional centre?"

"But Papa, what if those children are not here on Diwali?"

"Don't worry. We have a solution for that too. All of us will go there tomorrow, on Agyaras. Now finish your homework and go to sleep."

"Yes, Papa!"

The next evening, Tarunbhai, Tarikaben, Montu, Bittu, Chintu and Sattu went to the juvenile correctional centre. They were carrying several large boxes with them.

There was a big playground near the centre. All the children were brought to the playground. There were around fifty children.

Montu, Bittu, Chintu, Sattu and Karan gave each child a box. When the children opened their boxes, they were delighted to find plenty of firecrackers inside.

All of them began cheering and shouting with excitement!

"Come on, shall we burst some firecrackers now?" Tarunbhai announced.

As soon as he said this, the children happily began bursting firecrackers. Montu, Bittu, Chintu and Sattu joined in too.

Seeing the children's excitement and happiness, Montu, Bittu, Chintu and Sattu were equally delighted.

Before leaving, Tarunbhai and Tarikaben gave every child a box of firecrackers and some sweets.

Seeing the happiness on the faces of the children at the juvenile correctional centre, Montu, Bittu, Chintu and Sattu felt immense joy.

"Papa, from now on, we will celebrate Diwali here in the same way every year!"

"Of course, son!" Tarunbhai replied warmly. ■

The Flame of Kindness

Ravi Ila Bhatt

Ten-year-old Reyansh sat cross-legged on the porch of his ancestral pol house in Vadodara's Mandavi, his fingers furiously tapping against his smartphone screen. The city was aglow with festive warmth. From the majestic gates of Laxmi Vilas Palace down to the bustling lanes of Mandvi and Nyay Mandir, every corner was wrapped in fairy lights, the fragrant breeze carrying whispers of cardamom from freshly fried ghughras and mathiyas.

"Reyansh, put that screen away and come help us arrange the clay kodiyas," his elder sister, Dhara, called out, wiping red vermilion powder from her hands. Beside her, their grandfather, lovingly called Dada, was carefully trimming cotton wicks.

Reyansh sighed, not looking up. "Why do we have to clean and light dozens of oil lamps every single year? It's so repetitive! A string of LED bulbs lights up the balcony in one click, and I'm about to beat my high score!"

Dada smiled gently, his eyes crinkling. He set his brass tray aside and tapped Reyansh's shoulder. "Come with me, dikra. Let me show you what Diwali really means."

Reyansh reluctantly pocketed his phone and followed Dada to the terrace. Below them, Vadodara looked like a sprawling sea of golden stars. The cool evening breeze carried laughter from neighbouring rooftops where families gathered.

"Tell me, Reyansh, why do we celebrate Diwali?" Dada asked softly. "Because Lord Rama returned to Ayodhya after defeating Ravana, and the people lit lamps to welcome him," Reyansh answered promptly, recalling his school lessons.

"Spot on," Dada nodded. "Every clay lamp represents the triumph of light over darkness, good over evil, and knowledge over ignorance. But think deeper. What is the real darkness we face today?"

Reyansh paused, looking down at his pocketed phone.

"The modern world is bright with neon and digital screens," Dada explained, pointing toward the shimmering city. "Yet, loneliness, selfishness, anger, and distraction are forms of darkness that creep into our hearts quietly. An electric bulb only brightens a room, Reyansh. But when you pour your own care into shaping a wick, pouring oil, and sheltering a fragile flame against the wind, you learn patience and devotion. The flame of a diya teaches selflessness—it burns gently to give warmth and light to everyone around it without asking for anything in return."

Dhara joined them on the terrace, carrying a warm platter of sweets. "Just like our city," she chimed in with a grin. "Vadodara isn't called the Sanskari Nagari just for palaces and gardens, Reyansh. It's special because during festivals, we open our doors, share sweets with our neighbours, and make sure nobody feels forgotten."

Reyansh looked at the tiny clay diya Dada held in his palm. The fragile wick stood tall, resisting the breeze. He suddenly remembered Kanti Kaka, the elderly watchman who lived alone at the end of their lane, sitting by his gate with no family nearby.

"Dada," Reyansh said, his eyes lighting up with genuine enthusiasm. "Can I take some sweets and diyas to Kanti Kaka first?"

Dada's face beamed with pride. "That, Reyansh, is the true beginning of your Diwali."

Running downstairs, Reyansh left his phone on the dining table. Together with Dhara, he filled a wicker basket with homemade mohandthal, fresh sweets, and beautifully painted kodiyas. When they reached the lane's gate and lit the lamps alongside the watchman, the old man's face broke into a radiant smile that outshone any screen Reyansh had ever seen.

That night, Reyansh dipped his fingers in oil, prepares and set every earthen lamp along the railings, and watched their golden glow illuminate his home. He understood that the real spirit of Diwali wasn't just fireworks or bright lights—it was lighting the lamp of kindness inside one's heart.

Moral : The brightest light of Diwali is the kindness we share with others. A single act of sharing dispels the darkest gloom. ■

જંગલની AI દિવાળી

મિતલ કંટારીયા

સુંદરવન નામનું મોટું અને હરિયાળું જંગલ હતું. દિવાળીનો તહેવાર નજીક આવી રહ્યો હતો, એટલે બધા પ્રાણીઓમાં ભારે ઉત્સાહ હતો. ...પણ જંગલના રાજા સિંહને એક મોટી ચિંતા સતાવતી હતી. તેણે જંગલની સભા બોલાવી અને ગર્જના કરતા કહ્યું, 'મિત્રો, આપણે દિવાળી તો ધામધૂમથી મનાવવી છે, પણ દર વર્ષે ફટાકડાના મોટા અવાજથી આપણાં નાનાં પક્ષીઓ ડરી જાય છે. વળી, આગ લાગવાનો ડર પણ રહે છે. આ વખતે આપણે સુરક્ષિત અને પ્રદૂષણમુક્ત દિવાળી કેવી રીતે ઉજવીશું?'

જંગલનો સૌથી હોંશિયાર ચંપક વાંદરો આગળ આવ્યો. ચંપક પાસે એક સ્માર્ટ ટેબ્લેટ હતું. તેણે કહ્યું, 'મહારાજ! ચિંતા છોડો. આ વર્ષે આપણે 'AI દિવાળી' ઉજવીશું!'

બધાં પ્રાણીઓ આશ્ચર્યમાં પડી ગયા. 'આ AI વળી કઈ નવી બલા છે?' હાથીભાઈએ પોતાની સૂંઢ હલાવતા પૂછ્યું.

ચંપકે હસીને સમજાવ્યું, 'આપણે વાસ્તવિક ફટાકડા ફોડવાની જરૂર જ નથી. આપણે AIની મદદથી થ્રીડી પ્રોજેક્શન અને ડ્રોન લાઇટિંગનો ઉપયોગ કરીશું!'

પહેલા તો બધા પ્રાણીઓ ચંપક વાંદરા સામે તાકીને જોઈ રહ્યાં. પછી બધા એકસાથે બોલ્યા, 'અરે ચંપક, તું શું કહે છે એ કંઈ અમને સમજાતું નથી.'

ચંપકે કહ્યું, 'તમારે કંઈ સમજવાની જરૂર નથી. તમે બધા ખાલી દિવાળીનો આનંદ લેજો.'

દિવાળીની રાત્રે જંગલનું ખુલ્લું મેદાન એક હાઈ-ટેક સ્ટુડિયોમાં ફેરવાઈ ગયું હતું. ચંપકે પોતાના ટેબ્લેટમાંથી છૈં સિસ્ટમને કમાન્ડ આપ્યો. બધાં પ્રાણીઓ આ અદભુત છૈં દિવાળી જોવા ઉત્સાહભેર ભેગા થયાં હતાં.

અચાનક, આકાશમાં સેંકડો નાના ડ્રોન ઉડવા લાગ્યાં. તેમણે આકાશમાં ગોઠવાઈને સુંદર 'દીવા' અને 'રંગોળી'ની આકૃતિઓ બનાવી દીધી. આખું જંગલ ઝગમગી ઉઠ્યું, પણ આગનો કોઈ ડર ન હતો! AI પ્રોજેક્ટર દ્વારા આકાશમાં વર્ચ્યુઅલ ફટાકડા ફૂટવા લાગ્યા. લાલ, લીલા અને સોનેરી રંગના તારા આકાશમાં વિખેરાઈ ગયા. તે દેખાવામાં અદ્દલ અસલી ફટાકડા જેવા જ હતા, પણ ન કોઈ મોટો અવાજ કે ન કોઈ ધુમાડો!

કોયલ અને ઝરણાંના અવાજને AI મ્યુઝિક સોફ્ટવેરમાં મિક્સ કરીને એક અદ્ભુત 'જંગલ સંગીત' તૈયાર કરવામાં આવ્યું. મોરલા અને હરણાં આ મધુર સંગીત પર મન મૂકીને નાચવા લાગ્યા. જંગલના પ્રાણીઓએ સાથે મળીને સંગીત પર મોજથી નાચવાનો લ્હાવો લીધો.

સિંહ રાજા ખુશ થઈ ગયા. તેમણે કહ્યું, 'આ આપણી અત્યાર સુધીની સૌથી શ્રે અને જાદુઈ દિવાળી છે! ટેકનોલોજીની મદદથી આપણે આપણા જંગલને સુરક્ષિત રાખ્યું અને તહેવારનો પૂરો આનંદ પણ લીધો.'

આમ, જંગલના બધા પ્રાણીઓએ એક મોટી શીખ મેળવી કે જો આધુનિક ટેકનોલોજીનો સાચો અને સકારાત્મક ઉપયોગ કરવામાં આવે, તો તે પ્રકૃતિ માટે વરદાન સાબિત થઈ શકે છે. ■

'ટેકનોલોજીની મદદથી આપણે આપણા જંગલને સુરક્ષિત રાખ્યું અને તહેવારનો પૂરો આનંદ પણ લીધો.'